

UAB „INVALDA TURTO VALDYMAS“

2008 METŲ BENDROVĖS ATSKIROS FINANSINĖS ATASKAITOS,
PARENGTOS PAGAL TARPTAUTINIUS FINANSINĖS ATSKAITOMYBĖS
STANDARTUS PRIIMTUS TAIKYTI EUROPOS SĄJUNGOJE, PATEIKIAMOS KARTU
SU NEPRIKLAUSOMO AUDITORIAUS IŠVADA

UAB „Ernst & Young Baltic“

Subačiaus g. 7
LT-01127 Vilnius
Lietuva

Tel.: (8 5) 274 2200
Faks.: (8 5) 274 2333
Vilnius@lt.ey.com
www.ey.com/lt

Juridinio asmens kodas 110878442
PVM mokėtojo kodas LT108784411
Juridinių asmenų registras

Ernst & Young Baltic UAB

Subačiaus St. 7
LT-01127 Vilnius
Lithuania

Tel.: +370 5 274 2200
Fax: +370 5 274 2333
Vilnius@lt.ey.com
www.ey.com/lt

Code of legal entity 110878442
VAT payer code LT108784411
Register of Legal Entities

Nepriklausomų auditorių išvada UAB „Invalda turto valdymas“ akcininkams

Išvada apie finansines ataskaitas

Mes atlikome toliau pateiktą UAB „Invalda turto valdymas“, Lietuvos Respublikoje įregistruotos uždarnosios akcinės bendrovės (toliau – Bendrovė), finansinių ataskaitų, kurias sudaro 2008 m. gruodžio 31 d. balansas, susijusios 2008 m. pelno (nuostolių), nuosavo kapitalo pokyčių, pinigų srautų ataskaitos ir aiškinamasis raštas (reikšmingi apskaitos principai bei kitos aiškinamosios pastabos), auditą.

Vadovybės atsakomybė už finansines ataskaitas

Už šių finansinių ataskaitų, parengtų pagal Tarptautinius finansinės atskaitomybės standartus, priimtus taikyti Europos Sąjungoje, parengimą ir teisingą pateikimą atsakinga Bendrovės vadovybė. Ši atsakomybė apima: vidaus kontrolės sistemos, skirtos finansinių ataskaitų parengimui ir teisingam pateikimui, užtikrinant, kad nėra reikšmingų netikslumų dėl apgaulės ar klaidos, sukūrimą, įdiegimą bei palaikymą; tinkamų apskaitos principų pasirinkimą ir taikymą; ir pagal aplinkybes tinkančių ir pagrįstų įvertinimų pasirinkimą.

Auditorių atsakomybė

Mūsų pareiga yra, remiantis atliktu auditu, pareikšti nuomonę apie šias finansines ataskaitas. Mes atlikome auditą vadovaudamiesi Tarptautiniais audito standartais, kuriuos nustato Tarptautinė apskaitininkų federacija. Šie standartai reikalauja, kad mes laikytumėmės profesinės etikos reikalavimų bei planuotume ir atliktume auditą taip, kad galėtume deramai įsitikinti, jog finansinėse ataskaitose nėra reikšmingų netikslumų.

Auditas apima finansinių ataskaitų skaičius ir paaiškinimus pagrindžiančių įrodymų gavimo procedūrų atlikimą. Pasirinktos procedūros priklauso nuo auditoriaus profesinio sprendimo, įskaitant reikšmingų netikslumų dėl apgaulės ar klaidos finansinėse ataskaitose rizikos įvertinimą. Įvertindamas šią riziką, auditorius atsižvelgia į vidaus bendrovės finansinių ataskaitų parengimo ir pateikimo kontroles ir siekia pasirinkti tinkamas audito procedūras, tačiau neturi tikslo pareikšti nuomonės apie bendrovės vidaus kontrolių efektyvumą. Auditas taip pat apima taikytų apskaitos principų ir vadovybės padarytų reikšmingų prielaidų bei bendro finansinių ataskaitų pateikimo įvertinimą.

Mes tikime, kad mūsų gauti audito įrodymai yra pakankami ir tinkami, kad suteiktų pagrindą mūsų nuomonei.

Nuomonė

Mūsų nuomone, toliau pateiktos finansinės ataskaitos visais reikšmingais atžvilgiais teisingai atspindi UAB „Invalda turto valdymas“ 2008 m. gruodžio 31 d. finansinę padėtį ir jos 2008 m. finansinius veiklos rezultatus ir pinigų srautus pagal Tarptautinius finansinės atskaitomybės standartus, priimtus taikyti Europos Sąjungoje.

Išvada apie kitą įstatymų reikalaujamą pateikti informaciją

Be to, mes perskaitėme Bendrovės 2008 m. metinį pranešimą ir nepastebėjome jokių reikšmingų į jį įtrauktos finansinės informacijos neatitikimų Bendrovės 2008 m. finansinėms ataskaitoms.

UAB „ERNST & YOUNG BALTIC“
Audito įmonės pažymėjimo Nr. 001335

Jonas Akelis
Auditoriaus pažymėjimo
Nr. 000003
Prezidentas

Ramūnas Bartašius
Auditoriaus pažymėjimo
Nr. 000362

Auditas buvo baigtas 2009 m. kovo 30 d.

A member firm of Ernst & Young Global

UAB „INVALIDA TURTO VALDYMAS“
2008 M. METINIS PRANEŠIMAS

Pagrindiniai duomenys apie įmonę

Uždaroji akcinė bendrovė „Invalda turto valdymas“ veikia pagal Kolektyvinio investavimo subjektų įstatymą. Jos veikla apima pensijų, investicinių fondų ir individualių portfelių valdymą.

Buveinės adresas: Maironio g. 11, Vilnius

Akcininkas. AB „Invalda“

Akcijos. 2008 m. gruodžio 31 d. UAB „Invalda turto valdymas“ įstatinio kapitalo dydis buvo 8440000 Lt. Jis padalintas į 8440000 paprastąsias vardines 1 lito nominalios vertės akcijas.

Bendrovės vadovas – Andrius Barštys (g. 1975 m.) yra įmonės generalinis direktorius ir valdybos narys.

2008 m. gruodžio 31 d. bendrovės valdybą sudarė 5 nariai. Valdybos nariai:

Darius Šulnis (g. 1971 m.) valdybos pirmininkas;
Tomas Bučas (g. 1975 m.) narys;
Vytautas Bučas (g. 1968 m.) narys;
Andrej Cyba (g. 1983 m.) narys;
Andrius Barštys (g. 1975 m.) narys.

Informacija apie įsigytas akcijas

Per ataskaitinį laikotarpį UAB "Invalda investicijų valdymas" nėra įsigijusi nuosavų akcijų.

Svarbiausi 2008 m. įvykiai

- **Gegužės 30 d.** UAB „Invalda turto valdymas“ įstatinis kapitalas didinamas iki 4.440.000 litų.
- **Rugpjūčio 14 d.** UAB „Invalda turto valdymas“ įstatinis kapitalas didinamas iki 8.440.000 litų.
- **Rugpjūčio 14 d.** tuometės UAB „Finasta investicijų valdymas“ akcininkas priėmė sprendimą pakeisti pavadinimą į UAB „Invalda turto valdymas“. Įsigaliojus naujam fondų valdytojo pavadinimui buvo pakeisti investicinių ir pensijų fondų pavadinimai.
- **Rugpjūčio 21 d.** Vertybinių popierių komisija papildė galiojančią valdymo įmonės veiklos licenciją ir suteikė teisę valdyti nekilnojamojo turto, privataus kapitalo, kolektyvinio investavimo subjektus, investuojančius į kitus kolektyvinio investavimo subjektus, ir alternatyvaus investavimo kolektyvinio investavimo subjektus.
- **Rugsėjo 23 d.** iš UAB „Invalda turto valdymas“ valdybos narių atsistatydino Dalius Kaziūnas.
- **Spalio 03 d.** startuoja „Invaldos Juodosios jūros suderintasis investicinis fondas“.
- **Lapkričio 21 d.** pensijų fondas „PZU Lietuva Konservatyvus 1“ buvo prijungtas prie „PZU Lietuva Konservatyvus“, o „PZU Lietuva Subalansuotas 1“ - prie „PZU Lietuva Subalansuotas“.
- **Gruodžio 13 d.** įsigaliojo nauja minėtų pensijų fondų taisyklių redakcija, pagal kurią buvo pakeisti pensijų fondų pavadinimai: „PZU Lietuva Konservatyvus“ tapo „Invalda Nuosaikus“, o „PZU Lietuva Subalansuotas“ - „Invalda Subalansuotas“.

Svarbūs įvykiai, įvykę po finansinių metų pabaigos

2009 m. kovo 17 d. Juridinių asmenų registre įregistruoti naujos redakcijos bendrovės įstatai, pagal kuriuos UAB „Invalda turto valdymas“ buveinė iš Konstitucijos pr. 23, Vilnius, buvo perkelta į Maironio g. 11, Vilnius.

Objektyvi įmonės būklės, veiklos vykdymo ir plėtros apžvalga

- Pagrindinė UAB „Invalda turto valdymas“ veikla – klientų patikėto finansinio turto valdymas. Bendrovė specializuojasi ir didžiąją dalį turto investuoja į Vidurio ir Rytų Europos įmonių akcijas bei skolos vertybinius popierius.
- Bendrovė 2008 metų pabaigoje valdė 10 (dešimt) investicinių fondų, 6 (šešis) valstybinio socialinio draudimo įmokos dalies kaupimo pensijų fondus, 2 (du) papildomo savanoriško pensijų kaupimo pensijų fondus ir 81 individualų finansinių priemonių portfelį, kurių bendras turtas 2008 metų gruodžio 31 dieną siekė 179,4 mln. litų, arba 69,9 proc. mažiau nei prieš metus (596,8 mln. litų).
- Valdomo turto mažėjimą lėmė nepalanki padėtis pasaulio akcijų rinkose, nusmukdžiusi daugelio investicijų vertę.
- Bendrovė didžiąją dalį lėšų pritraukia per tarpininkus, tarp kurių didžiausi – AB FMI „Finasta“ bei AB bankas „Finasta“.

Investiciniai fondai

2008 metų gruodžio 31 d. UAB „Invalda turto valdymas“ bendras turtas, valdomas bendrovės investiciniuose fonduose buvo 80,8 mln. litų, arba 82,2 proc. mažiau nei prieš metus (453,4 mln. litų).

Valdomas turtas sumažėjo dėl neigiamos investicijų grąžos ir fondų dalyvių atsiimtų lėšų.

Vertybinių popierių komisijos duomenimis, visų Lietuvos valdymo įmonių valdomų investicinių fondų turtas 2008 metais, palyginti su 2007-aisiais, smuko 69,7 proc. – nuo 1,261 mlrd. litų, iki 382,3 mln. litų.

UAB „Invalda turto valdymas“ užėmė antrąją vietą pagal Lietuvos valdymo įmonių valdomų investicinių fondų turtą (21,1 proc.) ir pirmavo rinkoje pagal dalyvių skaičių (59,1 proc.).

2008 metais UAB „Invalda turto valdymas“ įsteigė vieną naują Invalda Juodosios jūros suderintąjį investicinį fondą ir metų pabaigoje valdė 10 investicinių fondų.

Valdomų fondų rezultatai bei turtas pateikti lentelėje:

Fondo pavadinimas	Apskaitos vieneto vertė		Grynoji aktyvų vertė, Lt	
	2008 m	2007 m	2008 m	2007 m
Invalda Centrinės ir Rytų Europos investicinis akcijų fondas	69,1137	277,5476	12.567.517,16	97.401.087,51
Invalda obligacijų investicinis fondas	115,6317	113,6377	12.637.406,92	23.243.079,94
Invalda Naujosios Europos fondas	43,6772	199,5127	24.041.217,56	215.206.676,31
Invalda Rusijos fondas	40,4995	142,6074	7.692.465,84	39.049.413,66
Invalda Infrastruktūros fondas	27,5630	99,6159	3.994.255,45	20.362.022,00
Invalda Infinity fondas	23,9317	94,8336	6.824.755,13	27.044.324,16
Invalda Vitality fondas	25,3218	97,5155	2.438.079,77	10.950.078,10
Invalda Integrity fondas	64,0892	100,4178	8.411.751,08	13.838.887,78
Invalda Ateities fondas	55,1689	101,0566	21.151.77,89	6.316.476,90
Invalda Juodosios Jūros fondas	73,8590		86.141,15	

Pensijų fondai

2008 metų gruodžio 31 dieną UAB „Invalda turto valdymas“ bendras turtas, valdomas bendrovės valstybinio socialinio draudimo įmokos dalies kaupimo pensijų fonduose, buvo 69,7 mln. litų, arba 5,4 proc. didesnės nei prieš metus (66,1 mln. litų).

Valdomo turto augimą lėmė periodinės įmokos į pensijų fondus ir dalyvių skaičiaus augimas.

2008 metų pabaigoje įmonės valdomų antros pakopos pensijų fondų dalyvių skaičius buvo 47,236 tūkst., o prieš metus – 37,404 tūkst.

2008-aisiais PZU Lietuva Konservatyvaus investavimo 1 pensijų fondas ir PZU Lietuva Subalansuoto investavimo 1 pensijų fondas buvo prijungti prie, o dalyviai perkelti atitinkamai į Invalda Nuosaikaus investavimo pensijų fondas ir į Invalda Subalansuoto investavimo pensijų fondą.

Antros pakopos pensijų fondų vieneto vertės pokyčiai bei valdomas turtas pateikti lentelėje.

Fondo pavadinimas	Apskaitos vieneto vertė		Grynoji aktyvų vertė	
	2008 m.	2007 m.	2008 m.	2007 m.
Invalda Konservatyvaus investavimo pensijų fondas	1,1465	1,0935	6.049.423,26	2.713.333,60
Invalda Aугančio pajamingumo pensijų fondas	1,2797	1,6058	3.361.559,92	2.334.529,92
Invalda Aktyvaus investavimo pensijų fondas	1,1653	1,9462	14.106.397,83	13.005.699,75
Invalda Racionalios rizikos pensijų fondas	0,9136	2,8784	18.883.605,67	30.202.922,03
Invalda Nuosaikais investavimo pensijų fondas	1,0734	1,0228	7.901.204,55	2.763.370,10
Invalda Subalansuoto investavimo pensijų fondas	0,6420	1,0171	19.336.617,99	11.816.209,26
PZU Lietuva Konservatyvaus investavimo 1 pensijų fondas		1,0401		1.403.667,45
PZU Lietuva Subalansuoto investavimo 1 pensijų fondas		1,1780		1.820.095,95

2008 metų pabaigoje bendras turtas, valdomas bendrovės papildomo savanoriško pensijų kaupimo pensijų fonduose buvo 4,451 mln. litų, arba 56,8 proc. mažesnis nei prieš metus. Dalyvių skaičius siekė 2050 (prieš metus – 1905).

Šių fondų vienetų vertės ir valdomas turtas pateikti lentelėje.

Fondo pavadinimas	Apskaitos vieneto vertė		Grynoji aktyvų vertė	
	2008 m.	2007 m.	2008 m.	2007 m.
Savanoriškas pensijų kaupimo fondas Invalda akcijų pensija plus	0,5192	1,9478	3.068.852,5757	9.527.910,0040
Savanoriškas pensijų kaupimo fondas Invalda obligacijų pensija plus	1,0683	1,0601	1.382.212,8737	770.451,3192

Finansinių priemonių portfelių valdymas

UAB „Invalda turto valdymas“ 2008 metų pabaigoje valdė 81 kliento finansinių priemonių portfelį, arba 8-iais mažiau, nei 2007 metų pabaigoje (89). Kritus akcijų kainoms, valdomų portfelių vertė smuko 65,4 proc. – nuo 66,981 mln. iki 24,533 mln. litų.

2008-aisiais pristatyta nauja paslauga – modelinis obligacijų portfelis. Tai visiems klientams vienodai (nepriklausomai nuo investuojamos sumos ar investicinio laikotarpio) formuojamas portfelis. Modelinio portfelio strategija – investicijos į aukšto pajamingumo įmonių obligacijas.

Pagrindinių rizikos rūšių ir neapibrėžtumų, su kuriais įmonė susiduria, apibūdinimas

Pagrindinės rizikos rūšys, kurias įmonė patiria savo veikloje, yra kredito rizika, operacinė rizika, likvidumo rizika ir rinkos rizika, kuri savo ruožtu apima palūkanų normos riziką ir užsienio valiutos kurso riziką.

Kredito rizika. Tai rizika, kad kita šalis nesugebės vykdyti įsipareigojimų įmonei. Įmonė taiko priemones, kuriomis siekiama nuolat užtikrinti, kad sandoriai būtų sudaromi su patikimais klientais ir sandorių suma neviršytų kredito rizikos apribojimų. Bendrovė nėra suteikusi garantijų už kitų šalių prievoles.

Operacinė rizika. Tai rizika patirti tiesioginių ar/ir netiesioginių nuostolių dėl netinkamų ar neįgyvendintų vidaus kontrolės procesų, darbuotojų klaidų ar/ir neteisėtų veiksmų bei informacinių sistemų ir technologijų veiklos sutrikimų arba dėl išorės veiksnių įtakos. Operacinės rizikos valdymas vykdomas įgyvendinant vidaus kontrolės funkciją, nustatant galimą nenumatytos rizikos pasireiškimą ribojančias tvarkas ir veiklos tęstinumo planus, draudžiant įmonės materialųjį turtą, įvertinant įmonės teikiamų paslaugų priimtinumą, vykdant produktų ir paslaugų įkainojimo valdymo ir vidinių išteklių perskirstymo funkcijas, analizuojant įmonėje vykstančius procesus ir procedūras, identifikuojant rizikos faktorius ir įvertinant jų kontrolės pakankumą.

Likvidumo rizika. Tai rizika nesugebėti laiku įvykdyti savo mokėjimo įsipareigojimų. Įmonės politika yra palaikyti pakankamą grynųjų pinigų ir grynųjų pinigų ekvivalentų kiekį arba užsitikrinti finansavimą atitinkamo kiekio kredito linijų pagalba ar kitų skolinimosi instrumentų pagalba, siekiant įvykdyti numatytus įsipareigojimus.

Rinkos rizika. Tai rizika, kad įmonė patirs nuostolių dėl rinkos kintamųjų svyravimo. Įmonei aktualiausias rinkos rizikos yra palūkanų normos rizika ir užsienio valiutos rizika. Įmonės suteiktos paskolos buvo trumpalaikės, todėl palūkanų normos rizika laikytina nereikšminga. Atitinkamai, įmonė neturėjo jokių finansinių priemonių, kurių paskirtis būtų valdyti palūkanų normos svyravimų riziką. Pagrindinė užsienio valiutos rizika, su kuria susiduria įmonė, kyla dėl to, kad įmonė atlieka sandorius užsienio valiuta ir turi atvirąją poziciją tam tikromis užsienio valiutomis. Įmonės politika yra suderinti pinigų srautus iš labai tikėtinų būsimų sandorių kiekviena užsienio valiuta.

Finansinės rizikos mastas ir valdymo tikslai

Įmonė finansinę riziką valdo taip, kaip aprašyta metinėje finansinėje atskaitomybėje. Ten pat aprašytas finansinės rizikos mastas. Vykdydama rizikos vertinimo ir valdymo veiklą, įmonė vadovaujasi atsargumo, konservatyvumo ir apdairumo principais.

Finansinių ir nefinansinių veiklos rezultatų analizė

Bendrovės pardavimo pajamos pernai sumažėjo 83,1 proc. iki 3,722 mln. litų. Tokį pokytį lėmė investicinių fondų valdymo pajamų smukimas 91,5 proc. iki 1,647 mln. litų.

UAB „Invalda turto valdymas“ investicinių fondų, investuojančių į akcijas, klientams taikomas vienas mažiausių rinkoje 0,5 proc. metinis turto valdymo mokestis ir 15 proc. sėkmės mokestis, skaičiuojamas nuo investicinio vieneto teigiamo vertės pokyčio. 2008 metais akcijų rinkos pasaulyje, taip pat ir Vidurio bei Rytų Europoje, kur investuota didžioji dalis bendrovės valdomų fondų lėšų, smarkiai smuko. Tai lėmė drastišką bendrovės pajamų mažėjimą.

Tuo metu pensijų fondų valdymo pajamos 2008-aisiais išaugo 2,1 karto iki 1,995 mln. litų. Tai lėmė 2007-aisiais įvykdytas „PZU Lietuva gyvybės draudimo“ pensijų fondų prisijungimas, taip pat periodinės lėšų įplaukos iš Valstybinio socialinio draudimo fondo („Sodros“) į privačius pensijų fondus.

2008-ųjų pradžioje įmonė vykdė sparčią plėtrą, augo darbuotojų skaičius, todėl veiklos sąnaudos padidėjo 90,4 proc. iki 6,013 mln. litų.

Pajamų smukimas ir veiklos sąnaudų augimas lėmė, jog 2008-aisiais patirta 6,133 mln. litų nuostolių. 2007 metais buvo uždirbta 13,767 mln. litų grynojo pelno.

Bendrovės turtas 2008 metais sumažėjo 25,0 proc. iki 19,160 mln. litų, o savininkų nuosavybė – 43,6 proc. iki 9,7565 mln. litų.

2008 metais UAB „Invalda turto valdymas“ išmokėjo 7 mln. litų dividendų, o bendrovės įstatinis kapitalas buvo padidintas 6 mln. litų.

Pagrindiniai UAB „Invalda turto valdymas“ veiklos rodikliai pateikti lentelėje.

Straipsniai	2008 m., Lt	2007 m., Lt	Pokytis, %
Komisinių, valdymo ir klientų aptarnavimo veiklos pajamos	3 721 883	21 976 582	-83,1%
Pelnas (nuostolis) prieš apmokestinimą	-7 604 950	16 757 916	
Grynasis pelnas (nuostolis)	-6 133 125	13 767 418	
Turtas	19 160 450	25 547 737	-25,0%
Savininkų nuosavybė	9 754 512	17 310 360	-43,6%
Rodikliai	2008 m.	2007 m.	
Grynasis pelningumas	-165%	63%	
Turto grąža (ROA)	-32%	54%	
Nuosavybės grąža (ROE)	-63%	80%	
Akcijos buhalterinė vertė	1,16	7,09	-83,6%

Įmonės darbuotojai

2008 m. buvo patvirtinta UAB „Invalda turto valdymas“ žmogiškųjų išteklių valdymo politika. Ji apėmė visas personalo valdymo sritis:

- Bendras požiūris
- Darbuotojų atranka
- Naujokų adaptacija
- Darbuotojų ugdymas
- Potencialų karjera
- Darbuotojų veiklos vertinimas
- Atlygio nustatymas
- Papildomų naudų kūrimas
- Vidinis klimatas
- Įmonės kultūra
- Veiklos valdymas

Visa žmogiškųjų išteklių valdymo politika rėmėsi bendru požiūriu - darbuotojas didžiausia įmonės vertybė. Jos įgyvendinimas užtikrino optimalų organizacijos tikslų pasiekimo ir darbuotojų pasitenkinimo darbu santykį, rėmėsi individualizuotu požiūriu į darbuotoją, nepažeidė darbuotojo, kaip žmogaus, teisių, atitiko galiojančią teisinę tvarką.

Diegiant žmogiškųjų išteklių valdymo politiką buvo analizuojamos geriausios žmogiškųjų išteklių valdymo praktikos Lietuvos įmonėse, užsienyje ir pritaikoma įmonės veiklos pobūdžiui, taip atnaujinant personalo valdymo procesus. 2008 m. UAB „Invalda turto valdymas“ profesionalių darbuotojų komanda vykdė išsikeltus tikslus ir užtikrino įmonės veiklos tęstinumą.

Žmogiškųjų išteklių departamentas didelį dėmesį skyrė darbuotojų atrankai, randant ir įdarbinant kvalifikuotus specialistus į laisvas darbo vietas. Atrankos buvo daromos ieškant tinkamų kandidatų išorėje ir tarp įmonės darbuotojų, kurie nori ir gali kilti karjeros laiptais, užimti aukštesnes, atsakingesnes pareigas. 2008 metų pabaigoje įmonėje dirbo 37 darbuotojai. 88 proc. grupėje dirbančių darbuotojų turi aukštąjį išsilavinimą, likusieji darbuotojai studijuoja ir greitai laiku taip pat įgis aukštojo mokslo diplomus.

Darbuotojų amžiaus vidurkis – 29 m. Vyrų ir moterų santykis yra apylygis (56 proc. vyrų ir 44 proc. moterų). Palyginti jaunas darbuotojų amžius sąlygoja, kad sugebama greitai prisitaikyti prie besikeičiančios aplinkos rinkoje ir esamų vidinių pokyčių įmonėje.

Darbuotojų kvalifikacijos kėlimas buvo vykdomas atsižvelgiant į darbuotojų poreikius ir būtinų kompetencijų vystymą. Darbuotojai tobulinasi ir kėlė savo kvalifikaciją dalyvaudami įvairiuose išoriniuose mokymuose. Dalis įmonės darbuotojų mokėsi ir išlaikė egzaminus tarptautinio lygio mokymo programose, suteikiančiose visame pasaulyje pripažįstamus finansų valdymo specialistų sertifikatus. Taip pat buvo sukurta ir veikė vidinė mokymų akademija, kurioje panaudojant turimas darbuotojų kompetencijas ir potencialą kompetentingiausi ir didžiausią patirtį turintys darbuotojai savo žiniomis dalinasi su kolegomis.

Gerai organizuota ir objektyvi darbuotojų vertinimo sistema leido nustatyti darbuotojams individualius tikslus, susisietus su įmonės strateginiais tikslais. Aiškūs veiklos vertinimo kriterijai suteikė darbuotojams galimybę būti objektyviai įvertintiems metų eigoje, siekiant iškeltų tikslų. Užtikrinant tinkamą vidinę komunikaciją darbuotojams leidžiamas savaitinis įmonės leidinys, kuriame pateikiama aktuali darbuotojams informacija apie vykstančius įmonėse pokyčius.

Įmonės veiklos planai ir prognozės

2009 m. UAB „Invalida turto valdymas“ sieks sėkmingai valdyti ir didinti klientų patikėtą turtą. Bus siekiama plėsti klientų ratą, gerinti klientų aptarnavimo kokybę, profesionaliai ir efektyviai teikti paslaugas. Atsižvelgiant į tai, kad po sparčios įmonės veiklos plėtros per pastaruosius metus, labai išaugo įmonės veiklos sąnaudos, bus siekiama optimizuoti veiklą, atsisakant nereikalingų išlaidų.

Seimui pakeitus Pensijų reformos įstatymą ir sumažinus pensijų įmokų dydžius nuo 5,5 proc. iki 3 proc., 2009 metais laukiama pensijų fondų valdymo pajamų augimo sulėtėjimo. Atsižvelgiant į veiklai nepalankius įstatymų pokyčius, tikėtina, kad naujų pensijų fondų dalyvių bus pritraukta mažiau nei 2008-aisiais. Investicinių fondų valdymo pajamos itin priklausys nuo padėties Vidurio ir Rytų Europos akcijų rinkose, kur investuojama didžioji dalis įmonės klientų patikėtų lėšų.

Pelno (nuostolių) ataskaita

	Pastabos	2008 m.	2007 m.
Fondų valdymo pajamos	4	3.721.883	21.974.875
Fondų valdymo sąnaudos	4	(5.169.358)	(9.354.615)
Bendrasis pelnas (nuostoliai)		(1.447.475)	12.620.260
Finansinio turto pardavimo rezultatas		(184.829)	6.617.892
Finansinio turto vertės sumažėjimas	5	(593.980)	(19.081)
Veiklos sąnaudos	7	(6.012.976)	(3.158.217)
Finansinės pajamos	6	918.208	710.921
Finansinės sąnaudos	6	(355.633)	(13.859)
Pelnas (nuostoliai) prieš apmokestinimą		(7.676.685)	16.757.916
Pelno mokestis	8	1.543.560	(2.990.498)
Grynasis pelnas (nuostoliai)		(6.133.125)	13.767.418

Toliau pateikiamas aiškinamasis raštas yra sudėtinė šių finansinių ataskaitų dalis.

Generalinis direktorius

Andrius Barštys

2009 m. kovo 30 d.

Vyriausiasis finansininkas

Audronė Minkevičienė

2009 m. kovo 30 d.

Balansas

	Pastabos	2008 m. gruodžio 31 d.	2007 m. gruodžio 31 d.
TURTAS			
Ilgalaikis turtas			
Ilgalaikis materialusis turtas	10	142.500	88.524
Ilgalaikis nematerialusis turtas	11	4.804.345	6.010.452
Atidėtojo pelno mokesčio turtas	8	1.473.418	-
Ilgalaikio turto iš viso		6.420.263	6.098.976
Trumpalaikis turtas			
Iš pirkėjų ir kitos gautinos sumos	13	581.479	3.125.557
Suteiktos trumpalaikės paskolos	14	10.517.724	14.674.058
Pelno mokesčio permoka		823.645	-
Finansinis turtas, laikomas galimam pardavimui	12	567.713	1.509.463
Išankstiniai ir ateinančių laikotarpių mokėjimai	15	36.688	17.842
Pinigai ir pinigų ekvivalentai	16	212.938	121.841
Trumpalaikio turto iš viso		12.740.187	19.448.761
TURTO IŠ VISO		19.160.450	25.547.737
NUOSAVAS KAPITALAS IR ĮSIPAREIGOJIMAI			
Nuosavas kapitalas			
Kapitalas	17	8.440.000	2.440.000
Tikrosios vertės rezervas	17	-	422.723
Rezervai	18	244.000	244.000
Nepaskirstytasis pelnas		1.070.512	14.203.637
Nuosavo kapitalo iš viso		9.754.512	17.310.360
Mokėtinos sumos ir įsipareigojimai			
Po vienerių metų mokėtinos sumos ir įsipareigojimai			
Atidėtojo pelno mokesčio įsipareigojimas	7	-	70.142
Po vienerių metų mokėtinų sumų ir įsipareigojimų iš viso		-	70.142
Per vienerius metus mokėtinos sumos ir įsipareigojimai			
Trumpalaikės paskolos	19	8.021.205	4.992.851
Pelno mokesčio įsipareigojimai		-	1.911.531
Kitos mokėtinos sumos	20	1.384.733	1.262.853
Per vienerius metus mokėtinų sumų ir įsipareigojimų iš viso		9.405.938	8.167.235
NUOSAVO KAPITALO IR ĮSIPAREIGOJIMŲ IŠ VISO		19.160.450	25.547.737

Toliau pateikiamas aiškinamasis raštas yra sudėtinė šių finansinių ataskaitų dalis.

Generalinis direktorius

Andrius Barštys

2009 m. kovo 30 d.

Vyriausiasis finansininkas

Audronė Minkevičienė

2009 m. kovo 30 d.

Nuosavo kapitalo pokyčių ataskaita

	Kapitalas	Rezervai		Nepaskirstytasis pelnas	Iš viso
		Įstatymo numatytas rezervas	Tikrosios vertės rezervas		
2006 m. gruodžio 31 d. likutis	2.440.000	110.000	3.486.796	6.070.219	12.107.015
Grynasis 2007 m. pelnas	-	-	-	13.767.418	13.767.418
Tikrosios vertės rezervo pokytis	-	-	(3.064.073)	-	(3.064.073)
Pajamų ir išlaidų per metus iš viso	-	-	(3.064.073)	13.767.418	10.703.345
2006 m. dividendai	-	-	-	(5.500.000)	(5.500.000)
Pervesta į privalomąjį rezervą	-	134.000	-	(134.000)	-
2007 m. gruodžio 31 d. likutis	2.440.000	244.000	422.723	14.203.637	17.310.360
Grynasis 2008 m. nuostolis	-	-	-	(6.133.125)	(6.133.125)
Tikrosios vertės rezervo pokytis	-	-	(422.723)	-	(422.723)
Pajamų ir išlaidų per metus iš viso	-	-	(422.723)	(6.131.532)	(6.554.255)
2007 m. dividendai	-	-	-	(7.000.000)	(7.000.000)
Naujų akcijų išleidimas (17 pastaba)	6.000.000	-	-	-	6.000.000
2008 m. gruodžio 31 d. likutis	8.440.000	244.000	-	1.070.512	9.754.512

Toliau pateikiamas aiškinamasis raštas yra sudėtinė šių finansinių ataskaitų dalis.

Generalinis direktorius

Andrius Barštys

2009 m. kovo 30 d.

Vyriausiasis finansininkas

Audronė Minkevičienė

2009 m. kovo 30 d.

Pinigų srautų ataskaita

	2008 m.	2007 m.
Pagrindinės veiklos pinigų srautai		
Pelnas (nuostolis) prieš apmokestinimą	(7.676.685)	16.757.916
Nepiniginių sąnaudų (pajamų) atstatymas:		
Nusidėvėjimas ir amortizacija	1.252.785	26.544
Palūkanų (pajamos)	(903.216)	(697.070)
Palūkanų sąnaudos	351.874	2.241
Atidėtieji mokesčiai	(1.543.560)	(685.708)
Ataskaitinio laikotarpio pelno mokesčio sąnaudos	1.471.825	(2.990.498)
Finansinio turto vertės sumažėjimas	667.307	-
Dividendų (pajamos)	(14.879)	(13.779)
	(6.394.549)	12.399.646
Apyvartinio kapitalo pasikeitimai:		
Iš pirkėjų ir kitų gautinų sumų sumažėjimas (padidėjimas)	2.336.566	(872.232)
Kito trumpalaikio turto (padidėjimas) sumažėjimas	(76.546)	6.881.668
Prekybos skolų (sumažėjimas) padidėjimas	(165.869)	806.322
(Sumokėtas) pelno mokesčiai	(2.735.176)	(1.926.929)
Kitų trumpalaikių įsipareigojimų padidėjimas (sumažėjimas)	319.164	(45.115)
Grynieji pagrindinės veiklos pinigų srautai	(6.716.410)	17.243.360
Investicinės veiklos pinigų srautai		
Ilgalaikio turto (įsigijimas)	(104.127)	(100.605)
Ilgalaikio turto perleidimas	3.473	-
Pensijų fondų įsigijimas	-	(6.000.000)
(Suteiktos) paskolos	(47.474.000)	(69.888.000)
Paskolų susigrąžinimas	51.819.000	58.562.000
Gauti dividendai	14.879	13.779
Gautos palūkanos	903.216	697.070
Grynieji investicinės (veiklos) pinigų srautai	5.162.441	(16.715.756)
Finansinės veiklos pinigų srautai		
Įstatinio kapitalo didinimas	6.000.000	-
Dividendų (išmokėjimas)	(7.000.000)	(5.500.000)
Paskolų gavimas	58.281.903	4.992.851
Paskolų (grąžinimas)	(55.284.964)	-
(Sumokėtos) palūkanos	(351.873)	(2.254)
Grynieji finansinės veiklos pinigų srautai	1.645.066	(509.403)
Grynasis pinigų srautų padidėjimas	91.097	18.201
Pinigai ir pinigų ekvivalentai laikotarpio pradžioje	121.841	103.640
Pinigai ir pinigų ekvivalentai laikotarpio pabaigoje	212.938	121.841

Toliau pateikiamas aiškinamasis raštas yra sudėtinė šių finansinių ataskaitų dalis.

Generalinis direktorius

Andrius Barštys

2009 m. kovo 30 d.

Vyriausiasis finansininkas

Audronė Minkevičienė

2009 m. kovo 30 d.

1 Bendroji informacija

UAB „Invalda turto valdymas“ (toliau – Bendrovė) yra Lietuvos Respublikoje registruota uždaroji akcinė bendrovė. Jos buveinės adresas yra:

Maironio g. 11,
Vilnius,
Lietuva.

Bendrovė įsteigta ir juridinių asmenų registre įregistruota 2003 liepos 21 d. Bendrovė buvo įregistruota UAB „Finasta investicijų valdymas“ vardu. 2008 metų rugpjūčio 25 d. Bendrovės pavadinimas pakeistas į UAB „Invalda turto valdymas“.

2008 m. ir 2007 metų gruodžio 31 d. vieninteliu bendrovės akcininku buvo AB „Invalda“.

2008 m. gruodžio 31 d. Bendrovėje dirbo 37 darbuotojai (2007 m. gruodžio 31 d. – 24).

2008 m. gruodžio 31 d. kapitalas buvo padalintas į 8.440.000 paprastųjų vardinių akcijų, kurių kiekvienos nominali vertė yra 1 litas ir kurios 2008 m. ir 2007 m. gruodžio 31 d. buvo išleistos, registruotos ir pilnai apmokėtos. 2007 m. gruodžio 31 d. kapitalas sudarė 2.440.000 paprastųjų vardinių akcijų, kurių kiekvienos nominali vertė 1 litas.

Bendrovė veikia pagal Lietuvos Respublikos kolektyvinio investavimo subjektų įstatymą. Lietuvos Respublikos vertybinių popierių komisija 2004 m. sausio 15 d. suteikė UAB „Invalda turto valdymas“ licenciją (Nr. VĮK – 005), o 2008 m. rugpjūčio 21 d. ją papildė. Pagal šią licenciją Bendrovė gali verstis šia veikla:

- valdyti suderintuosius kolektyvinio investavimo subjektus;
- valdyti kolektyvinio investavimo į perleidžiamuosius vertybinius popierius subjektus;
- valdyti nekilnojamojo turto kolektyvinio investavimo subjektus;
- valdyti privataus kapitalo kolektyvinio investavimo subjektus;
- valdyti kolektyvinio investavimo subjektus, investuojančius į kitus kolektyvinio investavimo subjektus;
- valdyti alternatyvaus investavimo kolektyvinio investavimo subjektus;
- valdyti kitų asmenų finansinių priemonių portfelius;
- valdyti valstybinio socialinio draudimo įmokos dalies kaupimo pensijų fondų finansinių priemonių portfelius;
- valdyti papildomo savanoriško pensijų kaupimo pensijų fondų finansinių priemonių portfelius;
- konsultuoti investavimo į finansines priemones klausimais;
- saugoti ir tvarkyti kitų valdymo įmonių valdomų investicinių fondų investicinius vienetus ar investicinių bendrovių akcijas.

2008 m. gruodžio 31 d. Bendrovė valdė 10 investicinių ir 8 pensijų fondus, taip pat 81 individualių klientų portfelius. 2007 m. gruodžio 31 d. – 9 investicinius fondus, 10 pensijų fondų ir 89 individualių klientų portfelius.

2006 m. gruodžio 29 d. reorganizavimo metu UAB „Medicinos banko investicijų valdymas“ buvo prijungta prie Bendrovės. 2007 m. liepos 16 d. įvyko iš UAB „Medicinos banko investicijų valdymas“ perimtų fondų prijungimas prie Bendrovės valdomų valstybinio socialinio draudimo įmokos dalies kaupimo pensijų fondų. „Pensija 1“ fondas buvo prijungtas prie „Konservatyvaus investavimo pensijų“ fondo, o „Pensija 2“ pensijų fondas - prie „Aktyvaus investavimo pensijų fondo“.

2007 m. gruodžio mėn. Bendrovė iš UAB „PZU Lietuva gyvybės draudimas“ įsigijo keturis Valstybinio socialinio draudimo įmokos dalies kaupimo pensijų fondus. 2008 m. lapkričio 21 d. prie „PZU Lietuva konservatyvaus investavimo“ pensijų fondo buvo prijungtas „PZU konservatyvaus investavimo 1“ pensijų fondas, bei sujungti „PZU subalansuoto investavimo“ ir „PZU Subalansuoto investavimo 1“ pensijų fondai.

2008 m. lapkričio mėn. buvo pakeisti investicinių ir pensijų fondų pavadinimai.

2008 m., ypač antrasis pusmetis, pasireiškė kaip itin sudėtingi metai finansų rinkose. Pasaulinė finansų krizė turėjo pasekmių ir Lietuvos finansų sektoriui. Finansų krizė ir ekonomikos lėtėjimas tiesiogiai paveikė bendrovės veiklą, dėl to nepavyko pasiekti planuotų rezultatų ir ataskaitinius metus užbaigti pelningai.

AB „Invalda“, vienintelis Bendrovės akcininkas, šiuo metu svarsto įvairias AB „Invalda“ grupės finansų sektoriaus plėtros galimybes. Yra svarstomos įstatinio kapitalo didinimo, reorganizacijos, naujo investuotojo pritraukimo ir kitos alternatyvos.

Be to, esant būtinybei, Bendrovė pasirengusi atsisakyti naujų projektų ir ženkliai mažinti veiklos sąnaudas. Radikalus sąnaudų mažinimo planas apribotų Bendrovės plėtrą, tačiau tai leistų pasiekti teigiamą rezultatą ir užtikrinti Bendrovės veiklą bei kapitalo pakankamumo reikalavimų laikymąsi.

2 Reikšmingi apskaitos principai

Pagrindiniai apskaitos principai, pritaikyti rengiant bendrovės 2008 metų finansines ataskaitas yra šie:

2.1. Finansinių ataskaitų parengimo pagrindas

Finansinės ataskaitos yra parengtos įsigijimo savikainos pagrindu ir pateiktos litais.

Atitikimo patvirtinimas

Bendrovė veikia esamoje, pilnoje iššūkių ekonominėje aplinkoje tačiau, Bendrovės vadovybė tiki, kad yra visos prielaidos tęsti veiklą ateityje.

Atsižvelgiant į tai, Bendrovės finansinės ataskaitos yra parengtos remiantis veiklos tęstinumo prielaida, nuosekliai taikant Tarptautinius finansinės atskaitomybės standartus (TFAS), ir priimtus bei galiojusius Europos Sąjungoje 2008 m. gruodžio 31 d.

Šios ataskaitos yra parengtos pirmą kartą taikant Tarptautinius finansinės atskaitomybės standartus, o perėjimo prie TFAS data yra 2007 m. sausio 1 d. 2007 m. informacija nuo anksčiau skelbtos informacijos, pateiktos pagal VAS (Verslo apskaitos standartai), skyrėsi pardavimui skirto turto perkainavimo rezultatų apskaita. Pasikeitimo įtaką perėjimo prie TFAS datai, 2007 m. rezultatams ir 2007 m. gruodžio 31 d. likučiams pateikti žemiau:

	2007 m. pagal VAS	Koregavimo įtaka	2007 m. pagal TFAS
Tikrosios vertės rezervas 2007 m. sausio 1 d.	-	3.486.796	3.486.796
Nepaskirstytasis pelnas 2007 m. sausio 1 d.	9.557.014	(3.486.796)	6.070.218
Grynasis 2007 m. pelnas	8.906.332	4.861.089	13.767.421
Tikrosios vertės rezervas 2007 m. gruodžio 31 d.	-	422.723	422.723
Nepaskirstytasis pelnas 2007 m. gruodžio 31 d.	14.626.362	(422.723)	14.203.639

Daugiau, nei čia paminėta, TFAS taikymas finansinėse ataskaitose parodoma finansinei būklei, finansiniams rezultatams ir pinigų srautams įtakos neturėjo.

Konsolidavimo pagrindas

Konsoliduotos finansinės ataskaitos apima Bendrovės ir jos dukterinių įmonių finansines ataskaitas kiekvienų metų pabaigai. Dukterinių įmonių finansinės ataskaitos yra parengiamos tiems patiems atskaitiniams metams kaip ir patronuojančios įmonės, taikant vienodus apskaitos principus.

Konsoliduojant pilnai eliminuojami visi įmonių tarpusavio sandoriai, likučiai, pajamos ir sąnaudos bei pelnas ir nuostoliai iš įmonių tarpusavio sandorių, kurie yra apskaitomi turte. Dukterinės įmonės yra pilnai konsoliduojamos nuo įsigijimo datos, kuri yra data, kada Bendrovė įgauną kontrolę, ir yra konsoliduojama tol, kol ši kontrolė prarandama.

Mažumos dalis parodo pelno ar nuostolių dalį tenkančią nuo grynojo turto nepriklausančio Bendrovei ir yra pateikiama atskirai konsoliduotame balanse pelno (nuostolių) ataskaitoje ir nuosavame kapitale, atskirai nuo patronuojančios įmonės akcininkų nuosavo kapitalo dalies. Bendrovės mažumos dalies įsigijimas yra apskaitomas naudojant įmonės metodą, t.y. skirtumas tarp grynojo turto, įgyto iš mažumos dalies, apskaitinės vertės ir įsigijimo kainos Grupės finansinėse ataskaitose yra tiesiogiai apskaitomas nuosavame kapitale.

Laikoma, kad investiciniai fondai, kurių daugiau kaip 20% investicijų priklauso Bendrovei ir fondo dalyviai iš esmės negali pakeisti valdymo įmonės, Bendrovės yra valdomi ir įtraukiami į konsoliduotas ataskaitas.

Pasinaudojus 27 TAS 10 straipsnio nuostatomis, konsoliduotos finansinės ataskaitos nebuvo sudaromos, kadangi konsoliduotas finansines ataskaitas, pagal Tarptautinius finansinės atskaitomybės standartus, priimtus taikyti Europos Sąjungoje, sudaro AB „Invalda“. Jas AB „Invalda“ pateikia viešai tinklapyje www.invalda.lt.

Pateikimo valiuta

Bendrovė apskaitą tvarko ir šiose finansinėse ataskaitose visos sumos yra apskaitytos ir pateiktos Lietuvos Respublikos nacionaline valiuta, litais.

Nuo 2002 m. vasario 2 d. litas yra susietas su euru santykiu 3,4528 lito už 1 eurą, o lito kursą kitų valiutų atžvilgiu kasdien nustato Lietuvos bankas.

Patvirtinti, bet dar neįsigalioję standartai:

Bendrovė nepritaikė šių TFAS ir TFAAK (IFRIC) išaiškinimų, kurie jau yra patvirtinti, bet dar neįsigalioję:

1 TFAS „Tarptautinių finansinės atskaitomybės standartų taikymas pirmą kartą“ ir 27 TAS „Konsoliduotos ir atskiros finansinės ataskaitos“ pakeitimai (įsigalioja nuo ar po 2009 m. sausio 1 d. prasidedančiais metais)

Šis 1 TFAS pakeitimas leidžia įmonei savo pirmose finansinėse ataskaitose, parengtose pagal TFAS, nustatyti investicijų į dukterines, bendras ar asocijuotąsias įmones „savikainą“ taikant 27 TAS reikalavimus arba menamą savikainą. 27 TAS pakeitimas reikalauja visus iš dukterinių, bendrų ar asocijuotųjų įmonių gaunamus dividendus atskirose patronuojančios įmonės finansinėse ataskaitose traukti į pelno (nuostolių) ataskaitą. Šie nauji reikalavimai veikia tik atskiras patronuojančios įmonės finansines ataskaitas ir neturi įtakos finansinėms ataskaitoms.

Be to, 2008 m. lapkričio mėn. buvo išleista nauja 1 TFAS redakcija, pakeičianti iki tol galiojusią (įsigalioja nuo ar po 2009 m. liepos 1 d. prasidedančiais metais, bet ne anksčiau nei bus priimta ES). Joje išliko ankstesnio varianto turinys, tačiau buvo pakeista standarto struktūra

2 TFAS „Mokėjimas akcijomis“ pakeitimas (įsigalioja nuo ar po 2009 m. sausio 1 d. prasidedančiais metais)

Šiame pakeitime paaiškinamas teisių suteikimo sąlygos apibrėžimas ir nurodoma, kaip apskaityti iš esmės atšauktus mokėjimus. Pakeitimas neturės įtakos Bendrovės finansinei būklei ar rezultatams, kadangi bendrovė neturi mokėjimų akcijomis.

3 TFAS „Verslo jungimai“ ir 27 TAS „Konsoliduotos ir atskiros finansinės ataskaitos“ pakeitimai (įsigalioja nuo ar po 2009 m. liepos 1 d. prasidedančiais metais, bet ne anksčiau nei bus priimti ES)

Pakeistas 3 TFAS apima įvairius verslo jungimų apskaitos pakeitimus, kurie turės įtakos balanse pripažinti prestižo sumai, laikotarpio, kuriame įvyko verslo jungimas, finansiniams rezultatams ir vėlesnių laikotarpių finansiniams rezultatams. Pakeistas 27 TAS nurodo, kad nuosavybės dalies dukterinėje įmonėje pasikeitimai (neprarandant kontrolės) yra apskaitomi kaip nuosavo kapitalo sandoriai. Taigi, tokie sandoriai nedidins prestižo ar pelno ar nuostolių sumų. Taip pat buvo pakeista dukterinės įmonės patiriamų nuostolių apskaita bei apskaita kontrolės praradimo dukterinėje įmonėje atveju. Iš to išplaukiantys pakeitimai buvo padaryti ir 7 TAS „P pinigų srautų ataskaitos“, 12 TAS „Pelno mokesčiai“, 21 TAS „Užsienio valiutos kurso pasikeitimo įtaka“, 28 TAS „Investicijos į asocijuotąsias įmones“ ir 31 TAS „Dalybendros įmonės“. Remdamasi pereinamosiomis šių pakeitimų nuostatomis, bendrovė juos pritaikys perspektyviai. Taip pat turtas ir įsipareigojimai, atsirandantys dėl verslo jungimų, įvykdytų iki pakeisto standarto pritaikymo datos, nebus keičiami.

8 TFAS „Veiklos segmentai“ (įsigalioja nuo ar po 2009 m. sausio 1 d. prasidedančiais metais)

Šis standartas reikalauja atskleisti informaciją apie bendrovės veiklos segmentus, prekes ir paslaugas bei geografinius regionus, kuriuose dirba bendrovė, taip pat jos pagrindinius klientus. 8 TFAS pakeičia 14 TAS „Segmento atskaitomybė“. Bendrovė finansinėse ataskaitose nepateikia informacijos pagal verslo segmentus.

1 TAS „Finansinių ataskaitų pateikimas“ pakeitimas (įsigalioja nuo ar po 2009 m. sausio 1 d. prasidedančiais metais)

Šis pakeitimas apima įvairius pokyčius, tarp jų: naujų sąvokų įvedimą, pakeistą nuosavo kapitalo sandorių atskleidimą ir naujos, visaapimančios pelno (nuostolių) ataskaitos įvedimą. Taip pat pakeisti reikalavimai, susiję su finansinių ataskaitų pateikimu esant restrospektyviems pataisymams. Bendrovė vis dar nenusprendė, ar pateiks visas pajamas ir sąnaudas vienoje ataskaitoje ar dviejose susijusiose ataskaitose.

23 TAS „Skolinimosi išlaidos“ pakeitimas (įsigalioja nuo ar po 2009 m. sausio 1 d. prasidedančiais metais)

Pakeistas standartas panaikina galimybę iš karto pripažinti skolinimosi išlaidas sąnaudomis ir reikalauja skolinimosi išlaidas kapitalizuoti, jei jos yra tiesiogiai priskirtinos standarto nuostatas atitinkančio turto įsigijimui, statybai ar gamybai. Remdamasi pereinamosiomis šio pakeitimo nuostatomis, bendrovė šį standartą pritaikys perspektyviai. Taigi, skolinimosi išlaidos, patirtos po 2009 m. sausio 1 d., bus pridamos prie turto, kuris bus statomas / gaminamas po 2009 m. sausio 1 d., vertės. Jokie pakeitimai nebus daromi dėl tų skolinimosi išlaidų, kurios buvo patirtos ir sąnaudose apskaitytos iki minėtos datos.

32 TAS „Finansinės priemonės. Pateikimas“ ir 1 TAS „Finansinių ataskaitų pateikimas“ pakeitimai - pasirinkimo parduoti finansinės priemonės ir įsipareigojimai susiję su likvidavimu (įsigalioja nuo ar po 2009 m. sausio 1 d. prasidedančiais metais)

Šiuose pakeitimuose numatytos ribotos apimties išimties, leidžiančios priskirti nuosavam kapitalui padengiamąsias finansines priemones, jei jos atitinka tam tikrus nustatytus kriterijus. Šie pakeitimai neturės įtakos bendrovės finansinei būklei ar veiklos rezultatams, nes bendrovė neturi išleidusių tokių priemonių.

39 TAS „Finansinės priemonės. Pripažinimas ir vertinimas“ pakeitimas - elementai, kurių riziką galima drausti (įsigalioja nuo ar po 2009 m. liepos 1 d. prasidedančiais finansiniais metais)

Šiame pakeitime kalbama apie apsidraudimą nuo dalies rizikos bei infliacijos priskyrimą rizikai, nuo kurios apsidraudžiama, tam tikromis aplinkybėmis. Pakeitimas paaiškina, kad rizikai, nuo kurios apsidraudžiama, įmonė gali priskirti dalį tikrosios vertės pasikeitimų ar finansinės priemonės pinigų srautų pokyčių. Šis pakeitimas neturės įtakos bendrovės finansinei būklei ar veiklos rezultatams, nes bendrovė netaiko apsidraudimo apskaitos.

2 Reikšmingi apskaitos principai (tęsinys)

2.1. Finansinių ataskaitų parengimo pagrindas (tęsinys)

TFAS patobulinimai

2008 m. gegužės mėn. TASV išleido savo pirmąjį jungtinį standartų pakeitimų dokumentą, kurio pagrindinis tikslas buvo pašalinti nenuoseklius reikalavimus ir aiškiau suformuluoti kai kurias nuostatas. Kiekvieno standarto pakeitimams taikomos skirtingos pereinamosios nuostatos, dauguma pasikeitimų įsigalioja nuo ar po 2009 m. sausio 1 d. prasidedančiais finansiniais metais. Bendrovė mano, kad šie standartų pakeitimai neturės reikšmingos įtakos finansinėms ataskaitoms.

7 TFAS „*Finansinės priemonės. Atskleidimas*“. Panaikinta nuoroda į „bendras palūkanų pajamas“ kaip finansinių sąnaudų sudedamąją dalį.

1 TAS „*Finansinių ataskaitų pateikimas*“. Turtas ir įsipareigojimai, priskirti laikomų parduoti grupei remiantis 39 TAS, balanse nėra automatiškai laikomi trumpalaikiais.

8 TAS „*Apskaitos politika, apskaitinių įvertinimų keitimas ir klaidos*“. Paaiškinimas, kad renkantis apskaitos politiką yra privalomi tik tie TFAS įgyvendinimo patarimai, kurie yra sudėtinė TFAS dalis.

10 TAS „*Įvykiai po balanso datos*“. Paaiškinimas, kad dividendai, paskelbti po balanso datos, nėra įsipareigojimai.

16 TAS „*Nekilnojamas turtas, įranga ir įrengimai*“. Nuomojamas nekilnojamas turtas, įranga ir įrengimai, kurie yra reguliariai parduodami, baigus juos nuomotį, yra perkelti į atsargas, kai baigiasi jų nuomos laikotarpis ir jie yra laikomi pardavimui. Taip pat „grynosios pardavimo vertės“ sąvoka buvo pakeista į „tikrąją vertę, atėmus pardavimo sąnaudas“.

18 TAS „*Pajamos*“. „Tiesioginių išlaidų“ sąvoka pakeista į „sandorio išlaidas“ kaip apibrėžta 39 TAS.

19 TAS „*Išmokos darbuotojams*“. Pakeisti „anksčiau suteiktų paslaugų savikainos“, „plano turto gražos“, „trumpalaikių“ ir „kitų ilgalaikių“ išmokų darbuotojams apibrėžimai. Planų pakeitimai, mažinantys išmokas už ateities paslaugas yra apskaitomi kaip sumažinimas.

20 TAS „*Valstybės dotacijų apskaita ir informacijos apie valstybės paramą atskleidimas*“. Ateityje be palūkanų ar su mažomis palūkanomis suteiktoms paskoloms nebebus taikoma išimtis, leidusi jų nediskontuoti. Skirtumas tarp gautos sumos ir diskontuotos sumos yra apskaitomas kaip valstybės dotacija. Be to, pakeistos kai kurios sąvokos, siekiant suvienodinti jas su kitais TFAS.

23 TAS „*Skolinimosi išlaidos*“. Pakeistas skolinimosi išlaidų apibrėžimas, siekiant apjungti dviejų rūšių „skolinimosi išlaidų“ komponentus į vieną – palūkanų sąnaudą, apskaičiuotą naudojant efektyvios palūkanų normos metodą pagal 39 TAS reikalavimus.

27 TAS „*Konsoliduotos ir atskiros finansinės ataskaitos*“. Kai įmonė savo atskirose finansinėse ataskaitose apskaito savo dukterinę įmonę tikrąja verte pagal 39 TAS, šis apskaitos metodas išlieka ir kai dukterinė įmonė yra perkeliama į laikomą pardavimui.

28 TAS „*Investicijos į asocijuotąsias įmones*“. Jei asocijuotoji įmonė yra apskaitoma tikrąja verte pagal 39 TAS, jai taikomas vienintelis 28 TAS atskleidimo reikalavimas: atskleisti bet kokių reikšmingų apribojimų perleisti lėšas investuotojui grynųjų pinigų forma ar gražinti paskolas pobūdį ir dydį. Be to, vertės sumažėjimo tikrinimo metu investicija į asocijuotąją įmonę yra laikoma vienu turto vienetu ir todėl bet koks vertės sumažėjimas nėra atskirai priskiriamas prestižui, įtrauktam į investicijos vertę.

29 TAS „*Finansinė atskaitomybė hiperinfliacijos sąlygomis*“. Pakeista išimties, kada turtas ir įsipareigojimai apskaitomi istorine savikaina, formuluotė, nurodant nekilnojamąjį turtą, įrangą ir įrengimus kaip pavyzdį, o ne kaip baigtinį sąrašą. Be to, pakeistos kai kurios sąvokos, siekiant suvienodinti jas su kitais TFAS.

31 TAS „*Dalys bendroje įmonėje*“. Jei bendra įmonė yra apskaitoma tikrąja verte pagal 39 TAS, jai taikomas vienintelis 31 TAS atskleidimo reikalavimas: atskleisti bendros įmonės ir investuotojo į ją įsipareigojimus bei apibendrintą finansinę informaciją apie turtą, įsipareigojimus, pajamas ir sąnaudas.

34 TAS „*Tarpinė finansinė atskaitomybė*“. Pelnas vienai akcijai turi būti pateikiamas tarpinėse finansinėse ataskaitose, jei įmonei taikomas 33 TAS.

36 TAS „*Turto vertės sumažėjimas*“. Kai turto „tikrajai vertei atėmus pardavimo sąnaudas“ įvertinti taikomas diskontuotų pinigų srautų metodas, reikalaujama papildomai atskleisti informaciją apie diskonto normą, analogišką tai, kuri yra reikalaujama, kai diskontuoti pinigų srautai naudojami „naudojimo vertei“ nustatyti.

2 Reikšmingi apskaitos principai (tęsinys)

2.1. Finansinių ataskaitų parengimo pagrindas (tęsinys)

38 TAS „*Nematerialusis turtas*“. Išlaidos reklamai ir pardavimų skatinimo veiklai yra pripažįstamos sąnaudomis, kai įmonė turi teisę gauti atitinkamas prekes arba gavo paslaugą. Taip pat buvo panaikinta formuluočių, teigianti, kad tik labai retais atvejais gali būti įtikinamų įrodymų, leidžiančių kitokį nei tiesinį nematerialaus turto amortizacijos metodą.

39 TAS „*Finansinės priemonės. Pripažinimas ir vertinimas*“. Pasikeitusios aplinkybės, susijusios su išvestinėmis finansinėmis priemonėmis, nėra perklasifikavimai, todėl po pradinio pripažinimo gali būti išimamos ar įtraukiamos į "finansinių priemonių, apskaitomų tikrąja verte per pelno (nuostolių) ataskaitą" grupę. 39 TAS panaikinta nuoroda į "segmentą" nustatant, ar priemonė atitinka apsidraudimo sandoriams taikomus kriterijus. Atsirado reikalavimas naudoti peržiūrėtą efektyviąją palūkanų normą, kai nustojus taikyti tikrosios vertės apsidraudimo sandorių apskaitą yra pervertinami skolos instrumentai.

40 TAS „*Investicinis turtas*“. Standarto apimties pakeitimas: investiciniam turtui priskiriamas ir statomas arba vystomas nekilnojamas turtas, kuris vėliau bus naudojamas kaip investicinis turtas. Jei tikroji vertė negali būti patikimai nustatyta, statomas turtas apskaitomas savikaina tol, kol bus galima nustatyti jo tikrąją vertę arba kol jis bus baigtas statyti. Be to, sąlygos, kada apskaitos principas gali būti savanoriškai pakeistas, buvo suvienodintos su 8 TAS ir išaiškinta, kad vertinant investicinio turto, įsigyto nuomos būdu, balansinę vertę, prie gauto vertinimo pridama susijusio įsipareigojimo suma.

41 TAS „*Žemės ūkis*“. Panaikintas reikalavimas tikrosios vertės nustatymui naudoti diskonto normą prieš mokesčius. Panaikintas draudimas nustatant tikrąją vertę atsižvelgti į pinigų srautus, atsirandančius dėl papildomų pokyčių. Taip pat „pardavimo vietos išlaidų“ sąvoka pakeista į „pardavimo išlaidas“.

12 TFAAK „*Paslaugų koncesijų sutartys*“ (įsigalios, kai bus priimtas ES).

Šis išaiškinimas taikomas paslaugų koncesijų valdytojams ir nurodo, kaip jie turėtų apskaityti pagal paslaugų koncesijų sutartis prisiimtus įsipareigojimus ir gautas teises. Bendrovėje nėra paslaugų koncesijų valdytojų, todėl šis išaiškinimas jai įtakos neturi.

13 TFAAK „*Klientų lojalumo programos*“ (įsigalioja nuo ar po 2008 m. liepos 1 d. prasidedančiais metais).

Šis išaiškinimas reikalauja suteiktą klientų lojalumo atlygį apskaityti kaip atskirą pardavimų sandorio, kurio metu atlygis suteikiamas, komponentą, todėl dalis gauto atlygio tikrosios vertės yra priskiriama lojalumo programai ir pripažįstama pajamomis per laikotarpį, per kurį lojalumo nauda yra gaunama. Bendrovė neturi klientų lojalumo programų, todėl šis išaiškinimas neturės įtakos bendrovės finansinei būklei ar veiklos rezultatams.

14 TFAAK „*19 TAS - Nustatytų išmokų turto apribojimas, minimalaus finansavimo reikalavimai ir jų sąveika*“ (įsigalioja nuo ar po 2009 m. sausio 1 d. prasidedančiais metais).

Šis išaiškinimas apibrėžia grynojo turto, susijusio su nustatytų pensijų išmokų planu, pripažinimo sąlygas. Bendrovė neturi nustatytų išmokų planų, todėl šis išaiškinimas neturės įtakos bendrovės finansinei būklei ar veiklos rezultatams.

15 TFAAK „*Nekilnojamojo turto statybos sutartys*“ (įsigalioja nuo ar po 2009 m. sausio 1 d. prasidedančiais metais, bet ne anksčiau nei bus priimtas ES).

Šis išaiškinimas detalizuoja, kada ir kaip turi būti apskaitomos nekilnojamojo turto pardavimo pajamos ir susijusios sąnaudos, kai sutartis tarp statytojo ir pirkėjo yra sudaroma dar nebaigus statyti nekilnojamojo turto. Be to, šis išaiškinimas nurodo kaip nustatyti ar nekilnojamojo turto statybos sutartis turi būti apskaitoma pagal 11 TAS ar pagal 18 TAS. Kadangi bendrovė tokia veikla neužsiima, šis išaiškinimas neturės įtakos jos finansinėms ataskaitoms.

2 Reikšmingi apskaitos principai (tęsinys)

2.1. Finansinių ataskaitų parengimo pagrindas (tęsinys)

16 TFAAK „Grynujų užsienio investicijų apsidraudimo sandoriai“ (įsigalioja nuo ar po 2008 m. spalio 1 d. prasidedančiais metais, bet ne anksčiau nei bus priimtas ES).

Šis išaiškinimas nurodo kaip apskaityti grynujų užsienio investicijų apsidraudimo sandorius. 16 TFAAK neturės įtakos finansinėms ataskaitoms, kadangi bendrovė neturi grynujų investicijų apsidraudimo sandorių.

17 TFAAK „Nepiginio turto paskirstymas savininkams“ (įsigalioja nuo ar po 2009 m. liepos 1 d. prasidedančiais metais, bet ne anksčiau nei bus priimtas ES).

Šis išaiškinimas nurodo kaip įmonė turi apskaityti dividendus, kai jie akcininkams išmokami ne pinigais, o kitu turtu. 17 TFAAK neturės įtakos finansinėms ataskaitoms, kadangi bendrovė nemoka savininkams dividendų ne pinigais.

18 TFAAK „Turto perdavimas iš klientų“ (įsigalioja turto perdavimams, įvyksiems nuo ar po 2009 m. liepos 1 d., bet ne anksčiau nei bus priimtas ES).

Šis išaiškinimas nurodo kaip apskaityti sutartis, pagal kurias įmonė gauna iš kliento ilgalaikį materialųjį turtą, kurį turi naudoti tam klientui prie tinklo prijungti arba nuolatiniam priėjimui prie savo prekių ar paslaugų (tokių kaip elektros, dujų ar vandens tiekimas) suteikti. 18 TFAAK neturės įtakos finansinėms ataskaitoms, kadangi bendrovė tokių sutarčių neturi.

2.2. Ilgalaikis materialusis turtas

Ilgalaikis materialusis turtas apskaitomas įsigijimo verte, į kurią neįeina kasdieninės priežiūros išlaidos, atėmus sukauptą nusidėvėjimą ir įvertintus vertės sumažėjimo nuostolius. Įsigijimo vertė apima ilgalaikio materialiojo turto dalių pakeitimo išlaidas, kai jos patiriamos, jei šios išlaidos atitinka turto pripažinimo kriterijus. Pakeistos dalys yra nurašomos.

Materialiojo turto balansinė vertė yra vertinama, kai yra požymių, kad balansinė vertė gali būti neatgaunama.

Nusidėvėjimas skaičiuojamas taikant tiesiogiai proporcingą metodą per tokį turto naudingo tarnavimo laikotarpį:

Kompiuterinė įranga ir ryšio priemonės	3 - 4 metai
Įstaigos įranga	4 - 6 metai

Turto likutinė vertė, naudingas tarnavimo laikas ir amortizacijos metodai yra peržiūrimi ir, jei reikia, pritaikomi kiekvienu finansinių metų pabaigoje, siekiant, kad jie atitiktų numatomą materialaus turto ekonominę naudą.

Kitas ilgalaikis materialusis turtas yra nurašomas jį pardavus arba kai iš jo naudojimo ar pardavimo nebesitikima jokios ekonominės naudos. Bet koks pelnas ar nuostoliai, atsirandantys dėl turto nurašymo (apskaičiuojamas kaip grynujų pardavimo pajamų ir balansinės turto vertės skirtumas), yra įtraukiamas į tų metų pelno (nuostolių) ataskaitą, kuriais turtas yra nurašomas.

2.3. Ilgalaikis nematerialusis turtas

Įmonės nematerialusis turtas apima programinę įrangą ir įsigytas sutartis.

Nematerialusis turtas iš pradžių yra pripažįstamas įsigijimo verte. Nematerialusis turtas yra pripažįstamas, jei yra tikėtina, kad Bendrovė gaus su šiuo turtu susijusią ekonominę naudą ateityje ir jei turto vertė gali būti patikimai įvertinta. Po pradinio pripažinimo nematerialusis turtas yra apskaitomas įsigijimo verte, atėmus sukauptą amortizaciją ir sukauptus vertės sumažėjimo nuostolius, jei tokių yra. Yra laikoma, jog nematerialusis turtas, išskyrus prestižą, turi ribotą naudojimo trukmę. Nematerialusis turtas yra amortizuojamas tiesiogiai proporcingu metodu per numatytą naudingo tarnavimo laiką.

Programinė įranga

Naujos programinės įrangos įsigijimo išlaidos yra kapitalizuojamos ir pripažįstamos nematerialiu ilgalaikiu turtu, jei šios išlaidos nėra kompiuterinės įrangos sudedamoji dalis. Programinė įranga yra amortizuojama per 2 - 4 metų laikotarpį. Išlaidos, patirtos atstatant arba išlaikant bendrovės numatomą ekonominę naudą iš turimų programinių sistemų veiklos, yra pripažįstamos to laikotarpio, kai atliekami palaikymo ir priežiūros darbai, sąnaudomis.

Sutartys

Sutartys apima kaupiamųjų pensijų fondų sutartis, įsigytas kaip teisių ir pareigų visuma. 2007 m. gruodžio 17 d. Bendrovė pasirašė Teisių ir pareigų perleidimo sutartį ir 2007 m. gruodžio 20 d. Perdavimo priėmimo aktus su UAB „PZU Lietuva gyvybės draudimas“, kurių pagrindu Bendrovė perėmė UAB „PZU Lietuva gyvybės draudimas“ turtą, teises bei pareigas, kylančias iš keturių valstybinio socialinio draudimo įmokos dalies kaupimo pensijų fondų.

Sutartys amortizuojamos per 5 metų laikotarpį.

2 Reikšmingi apskaitos principai (tęsinys)

2.4. Verslo susijungimai ir prestižas

Verslo jungimai yra apskaitomi naudojant įsigijimo apskaitos metodą. Jis apima įsigyto verslo turto (apimant anksčiau nepripažintą nematerialųjį turtą) ir įsipareigojimų (apimant nenumatytus įsipareigojimus ir neįtraukiant ateities pertvarkymų) pripažinimą tikrąja verte.

Prestižas, įgytas verslo susijungimo metu, yra pripažįstamas įsigijimo verte ir yra įsigijimo savikainos perviršis, lyginant su grynąja įsigyjamu turto, įsipareigojimų ir neapibrėžtų įsipareigojimų Bendrovės dalimi. Po pirminio pripažinimo prestižas yra apskaitomas įsigijimo verte, atėmus bet kokius sukauptus vertės sumažėjimo nuostolius. Vertės sumažėjimo vertinimo tikslais verslo susijungimų metu įsigytas prestižas įsigijimo dieną yra priskiriamas pinigų generuojantiems vienetams arba pinigų generuojančių vienetų grupėms, kurios, kaip tikimasi, turės naudos iš susijungimo, nepriklausomai nuo to, ar kitas Bendrovės turtas ir įsipareigojimai yra priskirti šiems vienetams ar vienetų grupėms. Kiekvienas vienetas arba vienetų grupė, į kuriuos yra įtrauktas prestižas:

- parodo žemiausią lygį Bendrovėje, kuriam esant prestižas yra tikrinamas vidiniais valdymo tikslais; ir
- yra ne didesnis nei Bendrovės pirminis ar antrinis segmentas pagal TAS 14 „Segmentai“.

Kai prestižas sudaro įplaukas kuriančio vieneto dalį (įplaukas kuriančių vienetų grupę), ir to vieneto sudėtyje esančios veiklos dalis yra parduodama, prestižas, susijęs su parduota veikla, yra įtraukiamas į parduodamos veiklos likutinę vertę, nustatant pajamas arba nuostolius iš veiklos pardavimo. Tokiu atveju parduotas prestižas yra įvertinamas atsižvelgiant į parduotos veiklos santykinę vertę lyginant su likusia įplaukas kuriančio vieneto dalimi.

Pardavus dukterines įmones, pardavimo kainos ir grynojo turto su sukauptais keitimo skirtumais bei prestižas yra pripažįstami pelno (nuostolių) ataskaitoje.

Vertės sumažėjimo vertinimo tikslais verslo susijungimų metu įsigytas prestižas įsigijimo dieną yra priskiriamas Grupės pinigų generuojantiems vienetams arba pinigų generuojančių vienetų grupėms, kurios, kaip tikimasi, turės naudos iš susijungimo, nepriklausomai nuo to, ar kitas Grupės turtas ar įsipareigojimai yra priskirti šiems vienetams ar vienetų grupėms.

2.5. Nefinansinio turto vertės sumažėjimas

Finansinių ataskaitų rengimo dieną bendrovė nustato, ar yra požymių, kad turto vertė gali būti sumažėjusi. Jei tokie požymiai egzistuoja, arba jei yra reikalinga kartą metuose tikrinti, ar turto vertė nėra sumažėjusi, bendrovė apskaičiuoja tokio turto atsiperkamąją vertę. Turto atsiperkamoji vertė yra grynoji galimo pardavimo kaina ar jo naudojimo vertė, kuri yra didesnė. Turto atsiperkamoji vertė yra nustatoma individualiam turtui, išskyrus tuos atvejus, kai turtas negeneruoja pinigų srautų, nepriklausomų nuo kito turto ar turto grupių. Kai apskaitinė turto vertė viršija atsiperkamąją vertę, turto vertė yra sumažėjusi, ji yra sumažinama iki atsiperkamosios vertės. Nustatant naudojimo vertę planuojami pinigų srautai yra diskontuojami iki dabartinės vertės, naudojant priešmokestinę diskonto normą, kuri atspindi pinigų laiko vertę rinkoje galiojančiomis sąlygomis ir specifinę to turto riziką. Nustatant tikrąją vertę atėmus galimas pardavimo išlaidas yra naudojamas atitinkamas vertinimo modelis. Tęstinės veiklos vertės sumažėjimas yra pripažįstamas pelno (nuostolių) ataskaitoje tuose išlaidų straipsniuose, kurie susiję su nuvertėjusiu turtu.

Turtui, kiekvienos ataskaitos sudarymo metu vertinama, ar buvo požymių, kad anksčiau pripažįstamas vertės sumažėjimo nuostolis daugiau nebeegzistuoja arba sumažėjo. Jei tokie požymiai egzistuoja, bendrovė įvertina atstatomą sumą. Anksčiau pripažintas vertės sumažėjimas yra atstatomas tik tuo atveju, kai pasikeitė įvertinimai, naudoti nustatyti atsiperkamajai vertei, lyginant su paskutiniu vertės sumažėjimo pripažinimo momentu. Šiuo atveju, apskaitinė turto vertė yra padidinama iki atsiperkamosios vertės. Ši padidinta vertė negali būti didesnė už tokią apskaitinę turto vertę (įvertinus nusidėvėjimą), kuri būtų buvusi, jei praeityje niekada nebūtų pripažintas vertės sumažėjimas. Vertės sumažėjimo atstatymas yra pripažįstamas pelno (nuostolių) ataskaitoje.

2.6. Investicijos ir kitas finansinis turtas

Pagal 39 TAS finansinis turtas yra skirstomas į finansinį turtą, pelno (nuostolių) ataskaitoje apskaitomą tikrąją vertę, suteiktas paskolas ir gautinas sumas, finansinį turtą, laikomą iki išpirkimo termino, ir finansinį turtą, laikomą galimam pardavimui. Iš pradžių finansinis turtas yra apskaitomas įsigijimo verte, kuri yra lygi sumokėto atlyginimo tikrajai vertei, įtraukiant (išskyrus finansinį turtą, vertinamą tikrąja verte pelno (nuostolių) ataskaitoje) sandorio sudarymo sąnaudas.

Finansinio turto kategorija yra nustatoma turto įsigijimo metu ir, kai leidžiama ir yra būtina, peržiūrima kiekvienų finansinių metų pabaigoje.

Visi įprastiniai finansinio turto pirkimai ir pardavimai yra pripažįstami atsiskaitymo dieną, kuri yra diena kai bendrovė įsipareigoja pirkti turtą. Visi įprastiniai pirkimai ir pardavimai yra finansinio turto pirkimai ir pardavimai, kurie reikalauja pristatyti turtą per bendrai nuostatuose ar rinkos susitarime nustatytą laikotarpį.

2 Reikšmingi apskaitos principai (tęsinys)

2.6. Investicijos ir kitas finansinis turtas (tęsinys)

Finansinis turtas, vertinamas tikraja verte pelno (nuostolių) ataskaitoje

Finansiniam turtui, vertinamam tikraja verte pelno (nuostolių) ataskaitoje, priskiriamas prekybinis finansinis turtas.

Finansinis turtas yra klasifikuojamas kaip prekybinis, kai jis buvo įsigytas su tikslu parduoti jį artimiausioje ateityje. Išvestinės finansinės priemonės apimančias įterptines išvestines finansines priemones taip pat yra klasifikuojami kaip prekybinis finansinis turtas, išskyrus atvejus, kai jie yra efektyvūs rizikos apsidraudimo instrumentai ar finansinių garantijų sutartys. Pelnas arba nuostoliai iš šio turto vertės pasikeitimo pripažįstami pelno (nuostolių) ataskaitoje. Palūkanų pajamos ar sąnaudos yra pripažįstamos kaip pajamos ar sąnaudos (pelnas / nuostoliai iš prekybos finansiniu turtu) pagal sutarčių sąlygas arba kai įgyjama teisė gauti išmokas.

Paskolos ir gautinos sumos

Paskolos ir gautinos sumos yra neišvestinis finansinis turtas su fiksuotais arba nustatytu būdu apskaičiuojamais mokėjimais, kuriuo neprekiuojama aktyvioje rinkoje. Po pirminio pripažinimo paskolos ir gautinos sumos vėliau yra apskaitomos amortizuota verte, naudojant efektyvios palūkanų normos metodą atimant visus vertės sumažėjimus. Amortizuota vertė yra apskaičiuojama įskaitant visas įsigijimo nuolaidas ar priedus ir apima mokesčius, neatskiriamus nuo efektyvios palūkanos normos ir sandorio kainos. Pelnas arba nuostoliai pripažįstami pelno (nuostolių) ataskaitoje tada, kai toks turtas yra nurašomas, sumažėja jo vertė ar jis yra amortizuojamas.

Trumpalaikės gautinos sumos yra apskaitomos įvertinus jų vertės sumažėjimą.

Investicijos, laikomos iki išpirkimo termino

Iki išpirkimo termino laikomas neišvestinis finansinis turtas, kuris turi nustatytus mokėjimus ir nustatytą išpirkimo datą, yra klasifikuojamas kaip iki išpirkimo dienos laikomos investicijos, jei bendrovė ketina ir gali laikyti šią investiciją iki išpirkimo termino. Po pradinio pripažinimo iki išpirkimo termino laikomos investicijos apskaitomos amortizuota savikaina. Ši savikaina yra apskaičiuojama kaip iš pradžių pripažinta suma atėmus apmokėjimus, pridėjus arba atėmus sukauptą amortizaciją, naudojant efektyviosios palūkanų normos metodą, bet kuriam skurtumui tarp iš pradžių pripažintos sumos bei sumos laikotarpio pabaigoje atėmus vertės sumažėjimą. Šis skaičiavimas apima visus mokesčius ir sumas gautas arba sumokėtas iš sandorio šalių, kurios yra sudėtinė efektyvios palūkanų normos dalis, sandorio išlaidas bei kitas premijas ir nuolaidas. Pelnas ir nuostoliai yra pripažįstami pelno (nuostolių) ataskaitoje kada investicijos yra nurašomos arba jų vertė sumažėja, taip pat jas amortizuojant.

Finansinės investicijos, skirtos parduoti

Finansinis turtas, skirtas parduoti – tai finansinis turtas, kuris nėra išvestinė finansinė priemonė skirta parduoti, ir kuris nepriskiriamas nė vienai iš trijų aukščiau paminėtų grupių. Po pirminio pripažinimo finansinis turtas, skirtas parduoti, finansinėse ataskaitose apskaitomas tikraja verte, kartu su pelnu ir nuostoliais, kurie buvo pripažinti tiesiogiai nuosavame kapitale, tikrosios vertės rezerve. Kai investicija yra parduodama, sukauptas pelnas arba nuostoliai, anksčiau apskaityti nuosavybėje, pripažįstami pelno (nuostolių) ataskaitoje. Iš investicijų uždirbtos ar sumokėtos palūkanos yra apskaitomos kaip palūkanų pajamos ar sąnaudos, naudojant efektyvią palūkanų normą. Iš investicijų gauti dividendai yra pripažįstami pelno (nuostolių) ataskaitoje kaip „Dividendų pajamos“ kai atsiranda teisė gauti išmokas.

Tikroji vertė

Investicijų, kuriomis yra prekiaujama aktyviose finansų rinkose, tikroji vertė yra nustatoma pagal biržos uždarymo rinkos kainą, artimiausią balanso sudarymo datai. Investicijoms, kurioms nėra aktyvios rinkos, tikroji vertė yra nustatoma naudojant vertinimo metodus. Tokie metodai remiasi pastaruoju metu rinkoje įvykdytais sandoriais, panašių instrumentų rinkos kaina diskontuota pinigų srautų analize ar kitais vertinimo modeliais.

Bendrovė ataskaitiniais metais turėjo paskolų ir gautinų sumų bei finansinio turto, laikomo galimam pardavimui, grupėse klasifikuojamo finansinio turto.

2 Reikšmingi apskaitos principai (tęsinys)

2.7. Finansinio turto vertės sumažėjimas

Kiekvieną balanso sudarymo datą bendrovė vertina, ar yra požymių, kad finansinis turtas ar finansinio turto grupė yra nuvertėję.

Amortizuota savikaina pripažintas turtas

Jeigu yra požymių, kad paskolų ir gautinų sumų, apskaitomų amortizuota savikaina, vertė yra sumažėjusi, turto vertės sumažėjimas yra apskaičiuojamas kaip skirtumas tarp turto balansinės vertės ir planuojamų pinigų srautų vertės (neįvertinant ateityje tikėtinių nuostolių, kurie dar nėra patirti) diskontuotos finansinio turto pirmine efektyvia palūkanų norma (t.y. efektyvia palūkanų norma įvertinta pirminio pripažinimo metu). Turto balansinė vertė yra mažinama apskaičiuotos vertės sumažėjimo suma. Vertės sumažėjimo suma yra įtraukiama į pelną ar nuostolius.

Bendrovė iš pradžių nustato, ar egzistuoja objektyvūs individualiai reikšmingo turto vertės sumažėjimo įrodymai. Objektyvių įrodymų pavyzdžiai yra tokie kaip skolininko dideli finansiniai sunkumai, kada yra tikėtina, jog bus pradėtos išieškojimo procedūros prieš skolininką, dingsta aktyvi finansinio turto rinka, yra reikšmingų pokyčių technologinėje, ekonominėje ar teisinėje aplinkoje ir skolininko rinkos aplinkoje, arba kai yra pastovus tikrosios finansinio turto vertės keitimas žemiau jo amortizuotos savikainos. Kai nustatoma, jog finansinio turto neįmanoma atgauti, toks turtas yra nurašomas. Viso to objektyvūs įrodymai yra ieškinių iškelimas skolininkui bei tai, jog skolininkas neturi pakankamai turto sumokėti skolas kreditoriams, arba kai neįmanoma surasti skolininko.

Jeigu vėlesniu laikotarpiu turto vertės sumažėjimo nuostoliai sumažėja ir šis sumažėjimas gali būti siejamas su įvykiu, įvykusi po vertės sumažėjimo pripažinimo, anksčiau pripažintas vertės sumažėjimas yra atstatomas. Bet koks ateityje įvykstantis vertės sumažėjimo atstatymas yra pripažįstamas kaip pelnas ar nuostoliai tokiu dydžiu, kuriuo turto balansinė vertė neviršija jo amortizuotas išlaidas atstatymo datą.

2.8. Paskolos ir skolos su palūkanomis

Skolos iš pradžių pripažįstamos gautų lėšų tikrąja verte, atėmus sandorio kaštus. Vėliau jos apskaitomos amortizuota verte, o skirtumas tarp gautų lėšų ir sumos, kurią reikės sumokėti per skolos terminą, yra įtraukiamas į laikotarpio pelną ar nuostolius. Skolos klasifikuojamos kaip ilgalaikės, jei iki balanso datos finansinėse sutartyse pateikiami įrodymai, kad įsipareigojimai balanso datą yra ilgalaikiai.

2.9. Pinigai ir pinigų ekvivalentai

Pinigus sudaro pinigai kasoje ir banko sąskaitose. Pinigų ekvivalentai yra trumpalaikės, labai likvidžios investicijos, lengvai konvertuojamos į žinomą pinigų sumą. Tokių investicijų terminas neviršija trijų mėnesių, o vertės pokyčių rizika yra labai nežymi.

Pinigų srautų ataskaitoje pinigus ir pinigų ekvivalentus sudaro pinigai kasoje, indėliai einamosiose sąskaitose, kitos trumpalaikės labai likvidžios investicijos.

2.10. Nuoma

Įvertinimas ar susitarimas yra (arba) apima nuomą yra atliekamas susitarimo pradžioje atsižvelgiant į konkretaus turto panaudojimą ir į tai, ar susitarimas suteikia teisę turtą naudoti. Peržiūrėjimas iš naujo ar susitarimas yra (arba) apima nuomą, yra atliekamas po nuomos pradžios tik kai tenkinama viena iš sąlygų:

- (a) keičiasi sutartinės nuostatos, išskyrus atvejus, kai pakeitimas tik atnaujina ar išplečia susitarimą;
- (b) šalys nusprendžia atnaujinti arba išplėsti susitarimą, išskyrus atvejus, kai atnaujinimo ar išplėtimo sąlyga iš pradžių buvo įtraukta į nuomos sąlygas;
- (c) keičiasi nuostata dėl to, ar įvykdymas priklauso nuo nurodyto turto;
- (d) turtas reikšmingai pasikeitė.

Peržiūrėjimo nuomos apskaita pradedama (arba taikymas nutraukiamas) nuo aplinkybių pasikeitimo dienos a), c) ar d) atvejais, arba nuo susitarimo atnaujinimo arba pratęsimo b) atveju.

Veiklos nuoma

Bendrovė kaip nuomininkas

Turto nuoma, pagal kurią visa su nuosavybe susijusi rizika ir teikiama nauda pasilieka nuomotojui, yra laikoma veiklos nuoma. Įmokos pagal veiklos nuomos sutartį yra apskaitomos kaip sąnaudos tiesiniu metodu per nuomos laikotarpį.

Jeigu pardavimo ir atgalinės nuomos sandorio rezultatas yra veiklos nuoma, ir akivaizdu, kad sandoris yra sudarytas tikrąja verte, bet koks pelnas ar nuostoliai yra apskaitomi iš karto. Jei pardavimo kaina yra žemesnė nei tikroji vertė, bet koks pelnas ar nuostoliai yra apskaitomi iš karto, išskyrus atvejus, kai nuostoliai kompensuojami žemesnėmis už rinkos kainas nuomos įmokomis ateityje. Tuomet jie atidedami ir amortizuojami proporcingai nuomos įmokomis per laikotarpį, kurį turtą numatoma naudoti. Jei pardavimo kaina viršija tikrąją vertę, suma, kuria viršijama tikroji vertė, yra atidedama ir amortizuojama per laikotarpį, kuriuo turtą numatoma naudoti.

2 Reikšmingi apskaitos principai (tęsinys)

2.11. Pajamų pripažinimas

Pajamos pripažįstamos, kai tikėtina, jog bendrovė gaus su sandoriu susijusią ekonominę naudą, ir kai galima patikimai įvertinti pajamų sumą. Pajamos įvertinamos tikrąja verte, atėmus suteiktas nuolaidas, permokų gražinimus ir kitus pardavimų mokesčius ir įsipareigojimus. Pajamos yra pripažįstamos, kai yra įvykdomas žemiau pateiktos sąlygos:

Paslaugų pardavimas

Pajamos iš paslaugų pardavimo yra pripažįstamos tada, kai įvykdomos šios sąlygos:

- (a) pajamų suma gali būti patikimai įvertinta;
- (b) tikėtina, kad įmonė gaus su sandoriu susijusią ekonominę naudą;
- (c) sandorio įvykdymo lygis balanso datą gali būti įvertintas patikimai;
- (d) sandorio vykdymo ir su jo užbaigimu susijusios išlaidos gali būti patikimai įvertintos.

Palūkanų pajamos

Pajamos yra pripažįstamos kaupiant palūkanas (taikant efektyvų palūkanų metodą tai yra dydis, kuris tiksliai diskontuoja įvertintas ateities grynujų pinigų įplaukas per finansinių priemonių tikėtiną gyvavimo laiką iki finansinio turto grynosios balansinės vertės).

Dividendų pajamos

Pajamos yra pripažįstamos, kuomet įgyjama teisė gauti dividendus.

Dividendų paskirstymas bendrovės akcininkams yra pripažįstamas kaip įsipareigojimas ir atvaizduojamas bendrovės finansinėse ataskaitose per laikotarpį kai dividendai buvo patvirtinti.

2.12. Pelno mokesčiai

Pelno mokesčiai apskaičiuojamas atsižvelgiant į einamųjų metų nuostolį ir taip pat apima atidėtuosius mokesčius. Pelno mokesčiai apskaičiuojamas vadovaujantis Lietuvos Respublikos mokesčių teisės aktų reikalavimais.

2008 m. standartinis Lietuvos Respublikos įmonėms taikomas pelno mokesčio tarifas buvo 15 proc. (2007 m. – 15 proc. ir 3 proc. socialinis mokesčiai). Nuo 2009 m. sausio 1 d. standartinis Lietuvos Respublikos įmonėms taikomas pelno mokesčio tarifas yra 20 proc.

Mokestiniai nuostoliai gali būti perkelti neribotą laiką, jais mažinant būsimųjų laikotarpių apmokestinamą pelną, išskyrus vertybinių popierių pardavimo ir / ar išvestinių finansinių priemonių nuostolius, kurie gali būti perkelti 5 metus. Vertybinių popierių pardavimo ir / ar išvestinių finansinių priemonių pardavimo nuostoliai gali mažinti tik tokio pat pobūdžio apmokestinamas pajamas.

Atidėti mokesčiai apskaitomi taikant įsipareigojimų metodą. Atidėtas pelno mokesčiai atspindi laikinus mokesčius skirtumus tarp Bendrovės turto ir įsipareigojimų, parodytų finansinėse ataskaitose, ir turto bei įsipareigojimų, parodytų mokesčinėse ataskaitose. Atidėtojo mokesčio turtas (įsipareigojimai) yra vertinami taikant pelno mokesčio normą, kuri galios, kai minėti laikini mokesčiai skirtumai realizuosis.

Atidėtas mokesčio turtas apskaitomas balanse tada, kai vadovybė tikisi gauti tiek planuojamo mokesčio pelno artimoje ateityje, kad jo pakaktų turtui realizuoti. Jei yra tikėtina, kad dalies atidėtojo mokesčio turto realizuoti nepavyks, ši atidėtojo mokesčio dalis finansinėse ataskaitose nėra pripažįstama.

2.13. Atidėjiniai

Atidėjiniai apskaitomi tada, kai dėl įvykio praeityje bendrovė turi teisinį įsipareigojimą ar neatšaukiamą pasižadėjimą, ir tikėtina, kad jam įvykdyti bus reikalingi ekonominę naudą teikiantys išteklių, ir įsipareigojimo suma gali būti patikimai įvertinta. Kai bendrovė tikisi, kad dalis ar visa atidėjinių suma bus kompensuota, pavyzdžiui remiantis draudimo sutartimi kompensuojama suma yra pripažįstama kaip atskiras turtas, bet tik kai kompensavimas yra garantuotas. Su atidėjiniais susijusios išlaidos yra apskaitomos pajamų (nuostolių) ataskaitoje grynąja verte, atsižvelgiant į kompensuojamas sumas. Jei pinigų laiko vertė yra reikšminga, atidėjiniai yra diskontuojami naudojant to laikotarpio priešmokestinę palūkanų normą, jei reikia, atsižvelgiant į konkrečią įsipareigojimų specifinę riziką. Kai naudojamas diskontavimas, atidėjinio padidėjimas, atspindintis praėjusio laiko tarpą, yra apskaitomas kaip finansinės sąnaudos.

Per praėjusius ataskaitinius laikotarpius atidėjinių nebuvo sudaryta.

2 Reikšmingi apskaitos principai (tęsinys)

2.14. Įvertinimų naudojimas rengiant finansines atskaitas

Vadovaujantis Tarptautiniais Finansinės Atskaitomybės Standartais, vadovybė, rengdama finansines atskaitas, turi padaryti tam tikrus vertinimus ir prielaidas, kurios įtakoja turto, įsipareigojimų, pajamų, išlaidų ir neapibrėžtumų atskleidimą. Šiose finansinėse atskaitose reikšmingos sritys, kuriose naudojami vertinimai yra paskolų vertės sumažėjimas, tikrosios vertės nustatymas bei atidėtų mokesčių turto realizavimas.

Toliau yra pateiktos pagrindinės prielaidos, kurios yra įtakojamose ateities ir kitų įvertinimo sričių neapibrėžtumo balanso sudarymo data, kurios gali sąlygoti reikšmingą turto ir įsipareigojimų apskaitinės vertės koregavimą ateinančiais finansiniais metais.

Tada, kai tikrosios finansinio turto ir įsipareigojimų vertės negali būti nustatytos remiantis aktyvių rinkų duomenimis, jos nustatomos naudojant keletą vertinimo metodikų, kurios apima matematinių modelių naudojimą. Šiems modeliams naudojami rinkos duomenys, nustatant tikrąsias vertes.

Bendrovė nuolatos peržiūri paskolas ir gautinas sumas, tam, kad nustatytų jų vertės sumažėjimą. Bendrovė įvertina vertės sumažėjimo sumą, kai klientas turi finansinių sunkumų ir yra mažai į jį panašių skolininkų istoriniai duomenys. Atitinkamai, Bendrovė įvertina pokyčius ateities pinigų srautuose, atsiradusius dėl patikimos informacijos apie nepalankius pokyčius klientų grupės mokėjimuose arba valstybės ar vietinės reikšmės ekonomines sąlygas, kurios tiesiogiai susijusios su to turto grupės įsipareigojimų nevykdymu. Vadovybė naudoja skaičiavimus, kurie yra paremti istoriniais duomenimis apie nuostolius iš turto su panašiomis kredito charakteristikomis ir objektyviais įrodymais dėl vertės sumažėjimo, planuojant paskolų ar gautinų sumų grupės ateities pinigų srautus. Tam, kad atspindėtų esamą situaciją, Bendrovė stebi informaciją apie paskolas ir gautinas sumas. Ateities pinigų srautų sumos ir gavimo momento apskaičiavimo metodai yra nuolatos peržiūrimi tam, kad būtų sumažinti skirtumai tarp apskaičiuotų nuostolių sumų ir realiai patirtų nuostolių.

Atidėtų mokesčių turtas yra pripažįstamas visiems nepanaudotiems mokesčiniams nuostoliams tiek, kiek kad yra tikėtina, jog bus toks mokesčinis pelnas, kurį bus galima sumažinti tais nuostoliais. Reikšmingas vadovybės įvertinimas reikalingas, tam kad nustatyti atidėtųjų mokesčių turtą, kuris turi būti pripažintas, remiantis tikėtina ateities mokesčinio pelno lygiu, kartu su ateityje numatomomis mokesčių planavimo strategijomis.

Dėl ateityje atsitiksiančių įvykių vertinimams naudotos prielaidos gali keistis. Tokių pokyčių įtaka vertinimams bus pateikta finansinėse atskaitose, joms atsiradus.

2.15. Nebalansiniai neapibrėžtumai

Neapibrėžti įsipareigojimai nėra pripažįstami finansinėse atskaitose. Jie yra aprašomi finansinių atskaitų pastabose, išskyrus tuos atvejus, kai tikimybė, kad ekonominę naudą duodantys ištekliai bus prarasti, yra labai maža.

Neapibrėžtas turtas finansinėse atskaitose nėra pripažįstamas, tačiau atskleidžiamas, jei ekonominių naudų teikiantys ištekliai yra tikėtini.

2.16. Finansinio turto ir įsipareigojimų pripažinimo nutraukimas

Finansinis turtas

Finansinio turto (arba, kur reikia, dalies finansinio turto ar dalies panašaus finansinio turto grupės) pripažinimas yra nutraukiamas, kai:

- baigiasi sutartinių teisių į finansinio turto pinigų srautus galiojimo laikas; ar
- perduodama iš esmės visa finansinio turto nuosavybei būdinga rizika ir nauda.

Kai Bendrovė perleido teises į turto pinigų srautus, bet neperleido su turto nuosavybe susijusios rizikos, naudos ir turto kontrolės, turtas yra pripažįstamas tiek, kiek Bendrovė yra su juo susijusi. Kai su Bendrove susijusio turto perdavimas tampa garantija, tuomet ryšys su susijusiu turto yra įvertinamas mažesniaja iš turto sumos ir maksimalios garantijos sumos, kurią Bendrovė turėtų sumokėti.

Kai su Bendrove susijęs perduotas turtas tampa perduotu arba nupirktu pagal pasirinkimo sandorį dėl tokio perduoto turto įsigijimo, tuomet toks ryšys įvertinamas suma, kurią ūkio subjektas gali atpirkti. Tačiau, jeigu yra pasirašytas pasirinkimo perduoti sandoris dėl perduoto turto, kuris įvertinamas tikrąja verte, tuomet ūkio subjekto ryšys įvertinamas žemesniaja iš perduoto turto tikrosios vertės ir pasirinkimo sandorio įvykdymo kainos.

2 Reikšmingi apskaitos principai (tęsinys)

2.16. Finansinio turto ir įsipareigojimų pripažinimo nutraukimas (tęsinys)

Finansiniai įsipareigojimai

Finansinio įsipareigojimo pripažinimas nutraukiamas, kai jis yra padengtas, atšauktas ar baigėsi jo terminas.

Kai esamas finansinis įsipareigojimas tam pačiam kreditoriui yra pakeičiamas kitu įsipareigojimu su iš esmės kitomis sąlygomis, arba esamo įsipareigojimo sąlygos yra iš esmės pakeičiamos, tokie pakeitimai yra pripažįstami esamų įsipareigojimų pripažinimo nutraukimu ir naujų įsipareigojimų pripažinimu, skirtumą tarp jų pripažįstant pelno (nuostolių) ataskaitoje.

Tarpusavio užskaitos

Finansinis turtas ir įsipareigojimai gali būti užskaitomi tarpusavyje ir pateikiami grynąja verte balanse, jei yra teisinė galimybė užskaityti pripažintas sumas ir yra ketinama atsiskaityti grynąją verte arba parduoti turtą ir padengti įsiskolinimą tuo pat metu.

2.17. Pobalansiniai įvykiai

Pobalansiniai įvykiai, kurie suteikia papildomos informacijos apie bendrovės padėtį balanso sudarymo dieną (koreguojantys įvykiai), finansinėse ataskaitose yra atspindimi. Pobalansiniai įvykiai, kurie nėra koreguojantys įvykiai, yra aprašomi pastabose, kai tai yra reikšminga.

3 Verslo jungimai

2007m. gruodžio 17 d. Bendrovė iš UAB „PZU LIETUVA GYVYBĖS DRAUDIMAS“ perėmė keturis valstybinio socialinio draudimo įmokos dalies kaupimo pensijų fondus. Pajamos iš fondų veiklos 2007 m. buvo nereikšmingos. Jeigu fondų įsigijimas būtų įvykęs metų pradžioje, Bendrovės pajamos bei pelnas reikšmingai nesiskirtų.

Tikroji perimtų „PZU LIETUVA GYVYBĖS DRAUDIMAS“ fondų turto, įsipareigojimų ir neapibrėžtų įsipareigojimų vertė įsigijimo dieną yra pateikta lentelėje:

	Balansinė vertė	Pripažinta įsigijimo dieną
Įsigytos teisės	6.000.000	-
Iš viso	6.000.000	-
Grynoji turto dalis tikrąja verte, priskirta Bendrovei	6.000.000	-
Atlygio suma	6.000.000	-

4 Fondų valdymo pajamos ir sąnaudos

Fondų valdymo pajamos pagal mokesčius:

	2008 m.	2007 m.
Valdymo mokestis	2.224.550	2.246.091
Mokestis nuo įmokų	1.183.150	260.569
Platinimo mokestis	304.881	5.195.564
Sėkmės mokestis	9.302	14.272.651
	3.721.883	21.974.875

4 Fondu valdymo pajamos ir sąnaudos (tęsinys)

Fondu valdymo ir platinimo sąnaudos:

	<u>2008 m.</u>	<u>2007 m.</u>
Pensijų fondų platinimo sąnaudos	(2.874.950)	(261.576)
Pensijų fondų valdymo sąnaudos	(491.532)	(254.536)
Savatoriškų pensijų fondų platinimo sąnaudos	(29.897)	-
Investicinių fondų platinimo sąnaudos	(569.173)	(8.838.503)
Portfelijų valdymo sąnaudos	(3.806)	-
PZU fondų teisių amortizacija (2.3 ir 11 pastabos)	(1.200.000)	-
	<u>(5.169.358)</u>	<u>(9.354.615)</u>

Pensijų fondų valdymo sąnaudas sudaro valiutos konvertavimo sąnaudos, mokesčiai depozitoriumui ir audito atlikimo sąnaudos.

5 Finansinio turto vertės sumažėjimas

Finansinio turto vertės sumažėjimą sudaro finansinio turto, laikomo galimam pardavimui, nuolatinis vertės sumažėjimas. Vadovybei nustačius, kad įsigytų vertybinių popierių vertė sumažėjo reikšmingai, pervertinimo rezultatas perkeltas į pelno, (nuostolių) ataskaitą.

6 Finansinės pajamos ir sąnaudos

Finansines pajamas sudaro:

	<u>2008 m.</u>	<u>2007 m.</u>
Palūkanų pajamos už paskolas	903.216	652.517
Palūkanų pajamos už Vyriausybės vertybinius popierius	-	44.553
Dividendai	14.879	13.779
Teigiama valiutų kursų įtaka	113	72
	<u>918.208</u>	<u>710.921</u>

Finansines sąnaudas sudaro:

	<u>2008 m.</u>	<u>2007 m.</u>
Palūkanų sąnaudos	(353.467)	(2.254)
Neigiama valiutų kursų įtaka	(2.166)	(11.605)
	<u>(355.633)</u>	<u>(13.859)</u>

7 Veiklos sąnaudos

	<u>2008 m.</u>	<u>2007 m.</u>
Atlyginimai ir susijusios sąnaudos	3.993.305	1.262.456
Kiti mokesčiai	272.993	271.746
Transporto priemonių priežiūros sąnaudos	233.956	72.733
Ryšių sąnaudos	214.362	85.631
Nuoma ir komunalinės sąnaudos	168.730	71.339
Reklama ir kitos reklamos sąnaudos	153.584	877.260
Komandiruočių sąnaudos	132.204	122.772
Kvalifikacijos kėlimo sąnaudos	131.805	18.519
Baudos, delspinigiai ir pan. sąnaudos	117.108	9.165
IT palaikymo sąnaudos	108.871	-
Nusidėvėjimas ir amortizacija	52.785	26.542
Audito sąnaudos	34.528	35.000
Gautinų sumų vertės sumažėjimo pasikeitimas	32.448	-
Kitos sąnaudos	366.297	305.054
	<u>6.012.976</u>	<u>3.158.217</u>

8 Pelno mokestis

Pelno mokesčio sąnaudos:

	<u>2008 m.</u>	<u>2007 m.</u>
Einamojo laikotarpio pelno mokestis	-	(3.038.648)
Atidėtojo pelno mokesčio pasikeitimai	1.543.560	48.150
Pelno mokesčio (pajamos) sąnaudos, apskaitytos pelno (nuostolių) ataskaitoje	<u>1.543.560</u>	<u>(2.990.498)</u>

Atidėtasis mokestis buvo skaičiuojamas, taikant nuo 2009 m. sausio 1 d. įsigaliojusį 20 proc. pelno mokesčio tarifą (2007 m. - 15 proc.).

Atidėtojo pelno mokesčio turtas:

	<u>2008 m.</u>	<u>2007 m.</u>
Perkeliami mokestiniai nuostoliai iš bendrovės veiklos	1.328.438	-
Perkeliami mokestiniai nuostoliai, susiję su operacijomis vertybiniais popieriais	144.980	1.592
Atidėto pelno mokesčio turtas	1.473.418	1.592
Atidėto pelno mokesčio įsipareigojimai, susiję su vertybinių popierių perkainojimu	-	(71.734)
Atidėto pelno mokesčio turtas (įsipareigojimai), grynąja verte	1.473.418	(70.142)

Pelno mokesčio išlaidos, apskaičiuotos šių metų rezultatui, gali būti suderintos su pelno mokesčio išlaidomis, apskaičiuotomis naudojant įstatymo patvirtintą pelno mokesčio tarifą priešmokestinam pelnui, ir pateikiamos lentelėje:

	2008 m.	2007 m.
Pelno mokestis, apskaičiuotas taikant 15 proc. (2007 m. – 18 proc.) tarifą	(1.151.205)	3.016.425
Pelno mokesčio tarifo pasikeitimo įtaka	(392.355)	(25.927)
Pelno mokesčio sąnaudų (pajamų) iš viso	(1.543.560)	2.990.498

9 Dividendai, tenkantys vienai akcijai

	2008 m.	2007 m.
Paskelbti ir išmokėti dividendai		
Dividendai vienai akcijai:		
Dividendai už 2007 m.: 2,87 lito vienai akcijai (Dividendai už 2006 m.: 2,25 lito vienai akcijai)	7.000.000	5.500.000
Paprastųjų akcijų skaičiaus svertinis vidurkis gruodžio 31 d.	5.141.370	2.440.000
Metinio akcininkų susirinkimo metu pasiūlyti dividendai (nepripažįstami kaip įsipareigojimas gruodžio 31 d.): už 2008 m.: - (už 2007 m.: 2,87 lito vienai akcijai)	-	7.000.000

10 Ilgalaikis materialusis turtas

Kompiuterinė ir biuro įranga:

	2008 m.	2007 m.
Įsigijimo vertė		
Likutis metų pradžioje	100.606	-
Įsigijimai	102.144	100.606
Pardavimai	(4.034)	-
Likutis metų pabaigoje	198.716	100.606
Sukauptas nusidėvėjimas		
Likutis metų pradžioje	12.082	-
Priskaičiuota per metus	44.695	12.082
Parduotų	(561)	-
Likutis metų pabaigoje	56.216	12.082
Balansinė vertė metų pabaigoje	142.500	88.524

Ilgalaikio materialaus turto nusidėvėjimas yra apskaitytas veiklos sąnaudose pelno (nuostolių) ataskaitoje.

11 Ilgalaikis nematerialusis turtas

Programinė įranga:

	2008 m.	2007 m.
Įsigijimo vertė		
Likutis metų pradžioje	43.475	43.475
Įsigijimai	1.983	-
Likutis metų pabaigoje	45.458	43.475
Sukaupta amortizacija		
Likutis metų pradžioje	33.023	18.561
Priskaičiuota per metus	8.090	14.462
Likutis metų pabaigoje	41.113	33.023
Balansinė vertė metų pabaigoje	4.345	10.452

11 Ilgalaikis nematerialusis turtas (tęsinys)

Įsigytos teisės:

	2008 m.	2007 m.
Įsigijimo vertė		
Likutis metų pradžioje	6.000.000	-
Įsigijimai	-	6.000.000
Likutis metų pabaigoje	<u>6.000.000</u>	<u>6.000.000</u>
Sukaupta amortizacija		
Likutis metų pradžioje		
Priskaičiuota per metus	1.200.000	-
Likutis metų pabaigoje	<u>1.200.000</u>	<u>-</u>
Balansinė vertė metų pabaigoje	<u>4.800.000</u>	<u>6.000.000</u>

Programinės įrangos amortizacijos sąnaudos yra įtrauktos į veiklos sąnaudų straipsnį pelno (nuostolių) ataskaitoje, o įsigytų teisių amortizacija įtraukta į fondų valdymo sąnaudas.

12 Finansinis turtas, laikomas galimam pardavimui

Finansinis turtas, laikomas galimam pardavimui:

	2008 m.	2007 m.
Tikroji vertė vertybinių popierių įsigijimo metu:		
Nuosavybės vertybiniai popieriai	493.340	223.769
Kolektyvinio investavimo vertybiniai popieriai	614.442	807.468
	<u>1.107.782</u>	<u>1.031.237</u>
Tikrosios vertės koregavimas	(540.069)	478.226
Tikroji vertė metų pabaigoje	<u>567.713</u>	<u>1.509.463</u>

13 Iš pirkėjų ir kitos gautinos sumos

Iš pirkėjų ir kitos gautinos sumos:

	2008 m.	2007 m.
Gautinos sumos, kurių mokėjimo terminas nesuėjęs	560.025	2.940.317
Gautinos sumos, kurių terminas jau praėjęs, tačiau kurioms nėra apskaitytas vertės sumažėjimas	21.454	185.240
Gautinos sumos, kurių terminas jau praėjęs, kurioms apskaitytas vertės sumažėjimas	32.448	-
Pirkėjų įsiskolinimas ir kitos gautinos sumos	613.927	3.125.557
Gautinų sumų vertės sumažėjimas	(32.448)	-
Pirkėjų įsiskolinimas ir kitos gautinos sumos grynąja verte	<u>581.479</u>	<u>3.125.557</u>

Iš pirkėjų gautinų sumų senaties analizė:

	Iš pirkėjų gautinos sumos, kurių terminas jau praėjęs, tačiau kurioms nėra apskaitytas vertės sumažėjimas				Iš viso
	Mažiau nei 30 dienų	30 – 90 dienų	90 – 180 dienų	Daugiau nei 180 dienų	
2007 m.	27.844	157.396	-	-	185.240
2008 m.	-	-	-	21.454	21.454

14 Suteiktos trumpalaikės paskolos

	<u>2008 m.</u>	<u>2007 m.</u>
Suteiktos paskolos	10.255.000	14.600.000
Gautinos palūkanos	262.724	74.058
Iš viso gautinos paskolos, bendraja verte	<u>10.517.724</u>	<u>14.674.058</u>
Vidutinė svertinė palūkanų norma	8,33%	7%

Suteiktų paskolų mokėjimo terminas 2008 m. ir 2007 m. gruodžio 31 d. nebuvo suėjęs. Visos paskolos suteiktos susijusioms šalims (21 pastaba).

15 Išankstiniai ir ateinančių laikotarpių mokėjimai

	<u>2008 m.</u>	<u>2007 m.</u>
Išankstiniai mokėjimai	5.491	1.482
Sukauptos palūkanų pajamos	1.186	-
Būsimų laikotarpių sąnaudos	30.011	16.360
	<u>36.688</u>	<u>17.842</u>

16 Pinigai ir pinigų ekvivalentai

	<u>2008 m.</u>	<u>2007 m.</u>
Pinigai bankų sąskaitose:		
Pinigai litais	200.530	121.841
Pinigai eurai	12.408	-
	<u>212.938</u>	<u>121.841</u>

17 Kapitalas

Įstatinio kapitalo formavimas:

	<u>2008 m.</u>	<u>2007 m.</u>
Likutis metų pradžioje	2.440.000	2.440.000
Išleistos akcijos	6.000.000	-
Likutis metų pabaigoje	<u>8.440.000</u>	<u>2.440.000</u>

2008 m. gegužės 30 d. Bendrovės įstatinis kapitalas buvo padidintas iki 4.440.000 litų išleidžiant 2.000.000 paprastųjų akcijų, kurių kiekvienos nominali vertė yra 1 litas.

2008 m. lapkričio 14 d. Bendrovės įstatinis kapitalas buvo padidintas iki 8.440.000 litų išleidžiant 4.000.000 paprastųjų akcijų, kurių kiekvienos nominali vertė yra 1 litas.

2008 m. ir 2007 m. gruodžio 31 d. visos išleistos akcijos buvo išleistos, registruotos ir pilnai apmokėtos

18 Rezervai

Privalomasis rezervas yra privalomas pagal Lietuvos Respublikos teisės aktus. Į jį privaloma kasmet pervesti ne mažiau kaip 5 proc. grynojo pelno, apskaičiuojamo pagal Lietuvos Respublikos apskaitos principus, kol rezervas pasieks 10 proc. įstatinio kapitalo ir šis rezervas gali būti panaudotas tik nuostolių dengimui.

Skirstant 2007 m. pelną į įstatymų numatytą rezervą nebuvo numatyta skirti dalies pelno. Todėl 2008 m. privalomas rezervas nebuvo suformuotas.

Tikrosios vertės rezervą sudaro finansinio turto laikomo galimam pardavimui perkainojimas atėmus atidėtuosius mokesčius.

19 Paskolos

Bendrovės gautas paskolas sudaro:

	2008 m.	2007 m.
Gauta paskola	5.021.667	-
Kredito perviršis (overdraftas)	2.999.538	4.992.851
	<u>8.021.205</u>	<u>4.992.851</u>
Palūkanų svertinis vidurkis	7,44 %	5,42 %

Paskolos denominuotos litais, be užstato, gautos iš bankų. Visos paskolos gražintinos per vienerius metus.

2007 m. gruodžio 31 d. Bendrovė buvo sudariusi kredito perviršio (overdrafto) sutartį su kintama palūkanų norma, t.y. 1 dienos VILIBOR plus 1% marža. Kreditavimo suma – 5.000.000 litų. Gražinimo terminas 2008 m. birželio 15 d.

2008 m. gruodžio 31 d. Bendrovė yra sudariusi su AB SEB banku kredito perviršio (overdrafto) sutartį su kintama palūkanų norma, t.y. 1 dienos VILIBOR plus 4 % marža. Kreditavimo suma – 3.000.000 litų. Gražinimo terminas 2009 m. vasario 27 d.

2008 m. gruodžio 31 d. Bendrovė yra sudariusi su AB Šiaulių banku kreditavimo sutartį su fiksuota 7,8% palūkanų norma. Kreditavimo suma- 5.000.000 litų. Gražinimo terminas 2009 m. sausio 15 d.

20 Prekybos skolos ir kitos mokėtinos sumos

Prekybos skolos yra be palūkanų ir paprastai jų apmokėjimo terminas yra 14 - 30 dienų.

Per vienerius metus mokėtinos sumos:

	2008 m.	2007 m.
Prekybos skolos	1.017.537	1.214.782
Su darbo santykiais susiję įsipareigojimai	360.417	44.870
Kitos mokėtinos sumos	6.779	3.201
	<u>1.384.733</u>	<u>1.262.853</u>

Prekybos skolas sudaro komisiniai brokeriams už sudarytas pensijų kaupimo sutartis, mokesčiai depozitoriumui bei kitos mokėtinos sumos už gautas paslaugas.

21 Rizikos ir kapitalo valdymas

Kredito rizika

Bendrovė taiko priemones, kuriomis siekiama nuolat užtikrinti, kad sandoriai būtų sudaromi su patikimais klientais ir sandorių suma neviršytų kredito rizikos apribojimų. Bendrovė nesuteikia garantijų už kitų šalių prievolės. Didžiausia kredito riziką sudaro kiekvieno finansinio turto vieneto balansinė vertė, įskaitant išvestines finansines priemones balanse, jei tokių yra. Todėl Bendrovės vadovybė mano, jog maksimali rizika yra lygi gautinų sumų ir paskolų sumai.

Palūkanų normos rizika

Bendrovės suteiktos paskolos buvo trumpalaikės, todėl palūkanų normos rizika laikytina nereikšminga. Atitinkamai, Bendrovė neturėjo jokių finansinių priemonių, kurių paskirtis būtų valdyti palūkanų normos svyravimų riziką. Detalus atskleidimas pateiktas 19 pastaboje.

Operacinė rizika

Rizika patirti tiesioginių ir netiesioginių nuostolių dėl netinkamų ar neįgyvendintų vidaus kontrolės procesų, darbuotojų klaidų ir (ar) neteisėtų veiksmų bei informacinių sistemų ir technologijų veiklos sutrikimų arba dėl išorės veiksnių įtakos. Operacinės rizikos valdymas vykdomas įgyvendinant vidaus kontrolės funkciją, nustatant galimą nenumatytos rizikos pasireiškimą ribojančias tvarkas, draudžiant įmonės materialųjį turtą, įvertinant įmonės teikiamų paslaugų priimtumą ar nepriimtumą, vykdamas produktų ir paslaugų įkainojimo valdymo ir vidinių išteklių perskirstymo funkcijas, analizuojant įmonėje vykstančius procesus ir procedūras, identifikuojant rizikos taškus ir įvertinant jų kontrolės pakankumą.

21 Rizikos ir kapitalo valdymas (tęsinys)

Likvidumo rizika

Bendrovės politika yra palaikyti pakankamą grynujų pinigų ir grynujų pinigų ekvivalentų kiekį arba užsitikrinti finansavimą atitinkamo kiekio kredito linijų pagalba ar kitų skolinimosi instrumentų pagalba, siekiant įvykdyti savo planuose numatytus įsipareigojimus.

Lentelėje pateikiama bendrovės finansinių įsipareigojimų struktūra pagal iki sutarties pabaigos likusį terminą. Finansinių įsipareigojimų sumos parodytos pagal sutartinius nediskontuotus pinigų srautus.

2008 m.

Įsipareigojimai						Daugiau negu 5 metai	Iš viso
	Iki 1 mėn.	1-3 mėn.	3-12 mėn.	1-5 metai			
Trumpalaikės paskolos	-	8.021.205	-	-	-	-	8.021.205
Kitos mokėtinos sumos	1.384.733	-	-	-	-	-	1.384.733
Iš viso	1.384.733	8.021.205	-	-	-	-	9.405.938

2007 m.

Įsipareigojimai						Daugiau negu 5 metai	Iš viso
	Iki 1 mėn.	1-3 mėn.	3-12 mėn.	1-5 metai			
Trumpalaikės paskolos	-	-	4.992.851	-	-	-	4.992.851
Kitos mokėtinos sumos	1.262.853	-	-	-	-	-	1.262.853
Iš viso	1.262.853	-	4.992.851	-	-	-	6.255.704

Likvidumo rizikos valdymas vykdomas įgyvendinant vidaus kontrolės funkciją, nustatant galimą nenumatytą riziką ribojančias tvarkas ir veiklos tęstinumo planus, draudžiant Bendrovės materialųjį turtą, įvertinant Bendrovės teikiamų paslaugų priimtinumą ar nepriimtumą, vykdant produktų ir paslaugų įkainojimo valdymo ir vidinių išteklių perskirstymo funkcijas, analizuojant Bendrovėje vykstančius procesus ir procedūras, identifikuojant rizikos taškus ir įvertinant jų kontrolės pakankumą.

Užsienio valiutų rizika

Pagrindinė užsienio valiutos rizika, su kuria susiduria bendrovė, kyla dėl to, kad bendrovė atlieka sandorius užsienio valiuta. Bendrovės politika yra suderinti pinigų srautus iš labai tikėtinų būsimų sandorių kiekviena užsienio valiuta. Bendrovė nesinaudoja kokiomis nors finansinėmis priemonėmis, padedančiomis valdyti užsienio valiutos riziką. Jautrumo analizė neatliekama dėl užsienio valiutų rizikos ne reikšmingumo.

Vidaus kontrolė

Vadovybė turi užtikrinti, kad būtų įgyvendintos tinkamos organizacinės priemonės, procedūros ir verslo procesus palaikančios informacinės sistemos, kurių visuma turi užtikrinti pakankamos vidaus kontrolės sistemos įdiegimą. Paminėtini šie pagrindiniai vidaus kontrolės elementai: duomenų apie atliktas operacijas pirminėse sistemose sutikrinimas su operacijų duomenimis apskaitos sistemoje, funkcijų atskyrimas, kasdieninė apskaita, rinkos vertinimas, limitai ir jų kontrolė, kitos kontrolės priemonės.

21 Rizikos ir kapitalo valdymas (tęsinys)

Kapitalo pakankamumas

Rodiklių pavadinimas	2008 m.	2007 m.
1. Pradinio kapitalo minimalus dydis	1.035.840	1.035.840
2. Sandorio šalies bei užsienio valiutų rizikos kapitalo poreikių suma (2.1+2.2):	40.401	40.585
2.1. sandorio šalies rizikos kapitalo poreikis	-	-
2.2. užsienio valiutos rizikos kapitalo poreikis	40.401	40.585
3. Reikalaujamas išlaidų dydis	813.102	582.517
4. Didžiausias skaičius iš 1-os, 2-os ar 3-ios eilutės	1.035.840	1.035.840
5. Likvidusis nuosavas kapitalas	2.315.091	9.732.093
6. Likvidžiojo nuosavo kapitalo perviršis (trūkumas)	1.279.251	8.696.253
7. Kapitalo pakankamumo rodiklis (KPR)	2,23	9,40

Pagal kapitalo pakankamumo reikalavimus, patvirtintus Lietuvos Respublikos vertybinių popierių komisijos, kapitalo pakankamumo rodiklis negali būti mažesnis kaip 1,1.

Bendrovės vadovybė stebi kapitalo pakankamumo rodiklį, kad jis atitiktų įstatymo numatytus reikalavimus.

Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymas reikalauja, kad Bendrovės nuosavas kapitalas sudarytų ne mažiau negu 50% jos akcinio kapitalo, kurį sudaro akcinis kapitalas ir akcijų priedai. 2008 m. ir 2007 m. gruodžio 31 d. Bendrovė atitiko visus aukščiau minėtus reikalavimus.

22 Nebalansiniai įsipareigojimai ir neapibrėžtumai

Veiklos nuomos įsipareigojimai – Bendrovė kaip nuomininkas

Bendrovė yra sudariusi automobilių veiklos nuomos sutartis. Nuomos sąlygose nėra numatyta apribojimų Bendrovės veiklai, susijusiai su dividendais, papildomomis skolomis ar papildoma ilgalaikė nuoma.

Minimalius būsimų jų laikotarpių mokėjimus pagal automobilių nuomos sutartis sudaro:

	2008 m.	2007 m.
Per vienerius metus	160.814	46.711
Nuo 1 iki 5 metų	246.763	127.783
	<u>407.577</u>	<u>174.494</u>

22 Nebalansiniai įsipareigojimai ir neapibrėžtumai (tęsinys)

Žemiau pateikiama Bendrovės valdomų fondų pagrindinė informacija:

Fondo pavadinimas	2008 m.			2007 m.		
	Klientų vertybiniai popieriai	Klientų lėšos	Dalyvių skaičius	Klientų vertybiniai popieriai	Klientų lėšos	Dalyvių skaičius
Invalda Centrinės ir Rytų Europos investicinis akcijų fondas	11.611.823	955.694	6.784	92.984.767	4.416.321	6.588
Invalda obligacijų investicinis fondas	5.426.757	7.210.650	1.209	19.585.414	3.657.666	522
Invalda Naujosios Europos fondas	21.305.173	2.736.045	9.624	204.849.437	10.357.239	9.368
Invalda Rusijos fondas	6.713.432	979.034	4.179	34.131.204	4.918.210	3.508
Invalda Konservatyvaus investavimo pensijų fondas	1.266.705	4.782.718	1.741	2.704.501	8.832	1.245
Invalda Augančio pajamingumo pensijų fondas	1.332.102	2.029.458	907	2.105.848	228.682	408
Invalda Aktyvaus investavimo pensijų fondas	7.796.092	6.310.306	5.942	12.362.747	642.953	3.063
Invalda Racionalios rizikos pensijų fondas	12.290.307	6.593.299	12.527	26.730.745	3.491.122	6.427
Savanoriškas pensijų kaupimo fondas						
Invalda akcijų pensija plus	2.088.368	980.484	1.621	8.180.687	1.602.688	1.558
Savanoriškas pensijų kaupimo fondas						
Invalda obligacijų pensija plus	443.789	938.424	429	724.921	58.630	349
Invalda Infinity fondas	5.253.225	1.571.530	7	20.396.412	6.647.912	2.035
Invalda Infrastruktūros fondas	3.529.288	464.967	2.341	17.119.592	3.242.430	7
Invalda Vitality Fondas	2.036.695	401.385	4	8.867.586	2.082.492	4
Invalda Ateities fondas	1.787.814	327.363	960	2.006.517	4.309.960	4
Invalda Integrity fondas	6.036.854	2.374.897	4	11.975.724	1.863.164	678
Invalda Juodosios Jūros fondas	77.551	8.590	27	-	-	-
Invalda Nuosaikysis pensijų fondas	3.456.654	4.444.551	4.634	2.585.983	177.387	3.841
PZU Lietuva Konservatyvaus investavimo 1 pensijų fondas	-	-	-	1.384.816	18.851	20.375
Invalda Subalansuotas pensijų fondas	12.895.728	6.440.890	21.515	10.061.706	1.754.503	835
PZU Lietuva Subalansuoto investavimo 1 pensijų fondas	-	-	-	1.752.898	67.198	1.210
Privatūs portfeliai	19.557.604	4.975.545	81	13.396.200	53.584.800	89
Iš viso	124.905.961	54.517.240		493.907.705	103.072.410	

23 Susijusių šalių sandoriai

Šalys laikomos susijusiomis, kai viena šalis turi galimybę kontroliuoti kitą arba daro reikšmingą įtaką kitai šaliai priimant finansinius ir veiklos sprendimus.

2008 m. ir 2007 m. Bendrovės susijusios šalys buvo AB „Invalda“ grupės įmonės.

Bendrovės sandoriai su susijusiomis šalimis 2008 m. ir susiję likučiai 2008 m. gruodžio 31 d.:

2008 m.			Mokėtinos sumos	Gautinos sumos
	Pardavimai	Pirkimai		
AB "Invalda"	61.888	-	-	699.966
Finansų grupės įmonės*	321.006	777.847	36.448	2.012.906
Nekilnojamo turto valdymo įmonės**	360.166	168.540	114.784	7.436.492
Kitos grupės įmonės	44.931	38.235	5.056	368.360
	787.991	984.622	156.288	10.517.724

23 Susijusių šalių sandoriai (tęsinys)

Bendrovės sandoriai su susijusiomis šalimis 2007 m. ir susiję likučiai 2007 m. gruodžio 31 d.:

2007 m.	Pardavimai	Pirkimai	Mokėtinos sumos	Gautinos sumos
AB "Invalda"	29.144	-	-	-
Finansų grupės įmonės*	623.233	8.918.643	907.262	14.674.058
	652.377	8.918.643	907.262	14.674.058

* Finansų grupės įmonės – AB FMĮ „Finasta“, AB Bankas Finasta, AB „Finasta įmonių finansai“ ir kt.

** Nekilnojamo turto valdymo įmonės – UAB „Invalda nekilnojamo turto valdymas“, UAB „Invalda Servis“, UAB „Invalda Construction Management“, UAB „Ineturas“, UAB „Dizaino institutas“ UAB „IBC logistika“, UAB „PVP Nida“, UAB „Naujoji švara“ ir kt.

Sandorių su susijusiomis šalimis terminai ir sąlygos

Visi sandoriai su susijusiomis šalimis yra atliekami rinkos sąlygomis. Metų pabaigos likučiai yra neapdrausti, be palūkanų (išskyrus paskolas), o atsiskaitymai atliekami pinigais. Nebuvo suteikta ar gauta jokių garantijų bet kuriai gautinai ar mokėtinai sumai iš susijusios šalies. 2008 m. ir 2007 m. gruodžio 31 d. Bendrovė nesudarė jokių atidėjinių abejotinoms skoloms, susijusioms su susijusiomis šalimis. Šis abejotinų skolų įvertinimas yra peržiūrimas kiekvienais finansiniais metais, įvertinant susijusių šalių finansinę situaciją ir rinką, kurioje susijusi šalis vykdo savo veiklą.

Vadovybės darbo užmokestis ir kitos išmokos

Vadovybės darbo užmokestis apima tik trumpalaikes išmokas. 2008 m. Bendrovės vadovybei priskaičiuotas darbo užmokestis iš viso sudarė 278.668 litus, socialinis draudimas – 86.331 litas (2007 m. – 173.107 litus, socialinis draudimas – 53.629 litai).

24 Finansinių instrumentų tikroji vertė

Nustatydamą finansinių instrumentų tikrąją vertę Bendrovė naudoja tokius metodus ir prielaidas:

Grynjieji pinigai. Tai yra grynjieji pinigai, kurių tikroji vertė yra jų nominali vertė.

Parduoti skirtas finansinis turtas. Šios investicijos buvo įvertintos rinkos kainomis, todėl jų tikroji vertė yra lygi jų apskaitinei vertei. Tikroji vertė nustatoma pagal kotiruojamas rinkos kainas.

Suteiktos paskolos. Paskolų, kurių terminas yra trumpesnis nei 3 mėnesiai, apskaitinė vertė yra artima tikrajai vertei dėl sąlyginai trumpo šio finansinio instrumento termino.

Tikroji finansinių instrumentų vertė yra apskaičiuojama pagal 39 TAS „Finansiniai instrumentai: pripažinimas ir įvertinimas“ reikalavimus. Tikroji vertė apibrėžiama kaip suma, kuria instrumentas gali būti apsikeistas dabartiniu metu sudaromu sandoriu tarp nusimanančių ir savo valia tai atliekančių šalių, esant rinkos sąlygoms, išskyrus priverstinio pardavimo ar likvidavimo atvejus. Kadangi prekyba bendrovės finansiniu turto ir įsipareigojimais nėra išvystyta, nustatant jų tikrąją vertę, yra daromos prielaidos, paremtos dabartinėmis ekonomikos sąlygomis ir konkrečiam instrumentui būdinga rizika.

24 Finansinių instrumentų tikroji vertė (tęsinys)

Žemiau pateikiamos finansinių priemonių tikrosios vertės buvo apskaičiuotos pagal rinkoje stebimus duomenis, išskyrus nuosavybės vertybinius popierius, kurių kainos nustatomos pagal rinkos arba išpirkimo kainas:

	2008 m. gruodžio 31 d		2007 m. gruodžio 31 d.	
	Balansinė vertė	Tikroji vertė	Balansinė vertė	Tikroji vertė
Finansinis turtas				
Pinigai	212.938	212.938	121.841	121.841
Parduoti skirtas finansinis turtas	567.713	567.713	1.509.463	1.509.463
Suteiktos paskolos	10 517.724	10 517.724	14.674.058	14.674.058
Finansinio turto iš viso	<u>11.298.375</u>	<u>11.298.375</u>	<u>16.305.362</u>	<u>16.305.362</u>
Finansiniai įsipareigojimai				
Gautos paskolos	8.021.205	8.044.355	4.992.851	5.129.661
Įsipareigojimų iš viso	<u>8.021.205</u>	<u>8.044.355</u>	<u>4.992.851</u>	<u>5.129.661</u>

25 Pobalansiniai įvykiai

Bendrovė grąžino paskolas kreditavimo sutartyse numatytais terminais. Kitų po metų pabaigos reikšmingų įvykių nebuvo.